

F-567
1957

საქართველოს
საბჭოთავო
საზოგადოებრივი
ცენტრალური
ბიბლიოთეკა

საქართველოს
თეატრალური საზოგადოების
მთებზე
(ინფორმაციული მასალები)

4

შინაგარეო ურთიერთობების

ს.მ.ს.

საქართველოს თვითმმართველობის

შ რ ა შ ბ ე

ჩუ

F-2059

19 თბილისი 57
დეკემბერი

დიდი რქოსაშენის სოციალისტური რევოლუციის
40 წლისთავი და ქართული საბჭოთა თეატრი

როცა გონების თვალთ წარმოგვინ იმ ვსახს, რომელსაც საბჭო-
თა სინამდვილის ისტორია ეწოდება, როცა უკვირდები ყველა ჯუნიის
ინფრეფენცებთ აღყაშეომრცყმულ, გაპარცახებულ რუსეთის პროდუც-
რიალის შუფრეყვე ბნძოდებს, როცა იგონებ ამ, ორმოცე წლის მან-
ძილბე გრანდოზულ ყვადებებთან უანონიერი სოაშაყის გრძნობით
ივსებო და ამბობ: აი რა სულიერი სიმკვიციის მქონე და რის შგმ-
ძლე ყოფილა საბჭოთა ადამიანი!

ქართულმა ხალხმა საბჭოთა ძმურ ოჯახში თავისი წვლილი
შეიკრანა საზოგადოებრივო ყხოვრებისა და კულტურის ყოველ სფეროში.
სხვა მოძმე ხალხებთან ერთად ქართულმა ხალხმაყ ან დაიშურა ენე-
რგია, შრომა, გაჩაყ და სიყვანული ბეფნიერი მოშაყლის შეხაქმენე-
ლაე. გაიზარდა ჩვენის რესპუბლიკის ეკონომიკა და კულტურა. უფრო
ღრმა და შინააჩსიანე გაბდა ეკონომიკისა და კულტურის ურთიერი
გაშაპირობებელი, ურთიერი მარგანობებელი ჩოლე. ამიყრომაყ საბჭ-
ჭოთა ცეფრეიკის სასწაულებრივი გამარჯება — დედამინის ორ ხელო-
წურ თანამგზაერთა გაშეება — კულტურის მუშაკებისათვის მონოდე-
ბაე გაისმის ასეთივე მაღალმნიშვნელოვან სულიერი საგანძურთა შეხა-
ქმენელად. და აი ქართულმა ხელოვნებამ გასყყოჩენა საკუპობრიო
კულტურის სფეროში ჭაბუკიანის სწორეუშოვანი "ყოველი". ქართული მა-
ღვლის ოსყაცებობს გამარჯება ან წარმოადგენს ხელოვნების უიწრო

ფანგში მოპოვებულ მიღწევას. იგი არ წარმოადგენს ყალბულ და კვიძო შემთხვევას, ეს საბჭოთა სინამდვილის კანონიერი შედეგია. ჭაბუკიანის "ყოველი" საბჭოთა საქართველოს სინამდვილეში განხორციელებდა სწორედ იმ ქვეყანაში, რომელსაც დიდი თვალწარლური კულტურის წარდგინა აქვს. შემთხვევითი როდია, რომ თვალწარლური კულტურის მხარეა აღმავლობაში თავისი გამობატრებდა პირველი კანონიერი ქართველი მხარობთა შემოქმედებაში. ვინცო ანჯაფარიძემ, აკაკი ხორვაში, აკაკი ვახაძემ, შალვა ლაშბაშიძემ, გ. დავითაშვილმა, ვასო გომიანიძემ, სესილია თაყაიშვილმა, სერგო მაქარიანიძემ, გორგი შაველიძემ და სხვებმა, შესანიშნავი ფრესკები ჩაახვეწეს ქართულ საბჭოთა თვალწარლური კულტურის განვითარების ისტორიაში.

შეგიჟებულ თვალწარლში აღიზარდნენ ნიჭიერი ძალები: ხეილია, ხაჯალია / ქუთაისის თვალწარი / თფრიაძე, კობალია, ხინიკაძე / ბათუმის თვალწარი /, ვახტანგი, ფარალია / სოხუმის აფხაზეთის თვალწარი / ჩუბინიძე, გავნიძე. / სოხუმის ქართული თვალწარი / კუპალიაძე, ახვლედიანი / თელავი / მსაძე / გორი / დიმიტრი / მახარაძის თვალწარი / და სხვები. თვალწარლმა ინსტრუქტორმა გამოამარდა ნიჭიერი ახალგაზრდობა როდინ ჩხვიძე, მფრეა ჩაბაძე, ე. მანჯგალიანი, გ. გვამჭყორი, კ. მახარაძე და სხვები.

ყვავილიც ეს იმ დიდი ისტორიული ყვლილებების შედეგია, რომელიც მოცულობა დიდი რაოდენობა კულტურის ყვვლა მუშაკებისათვის, მთელი საბჭოთა ხალხებისათვის, ხელშეწყობდა ვკუთვნის ხალხს". ამბობდა დენინი და მთელი ისტორიკოსი საბჭოთა ხელშეწყობისა დენინის ამ მოწოდების თანმიმდევრული განხორციელებდა.

დროი დენინის ამ მოსტყვა^{ბამ} . . . . . განაპირობა ის მიღწე-
ვები, რომელიც საბჭოთა ხელისუფლებამ, კერძოდ, საბჭოთა თვალრმა
მოიპოვა.

ამბ. ნ.ს. ხრუშჩოვის წერილი "ლიტვინაუნიცა და ხელისუფ-
ლის ხალხის ყბოვრებასთან მჭიდრო კავშირის შესახებ" გამოქვეყნე-
ბული ურნად "კომუნისტის" თურყდებმე იძღვდა თანამდეროვე ყვლა-
პის გათვარისწინებოთ სახედმძღვანელო დებუდებებს, კულტურის ყვ-
და მუშაკთათვის. პარტია მუდამ მღუნედებდ ურნადებას და მხრუ-
ნედლობას იწინს საბჭოთა კულტურის და კერძოდ თვარის მიმართ.
პარტის მითითებათა განხორყიდება ხედს უწყობს თვარის იდყურ-
მბალყრული დონის, მის საწმეწარმო პოლიტყის მემდგომ გაუმყო-
ბებსებას. ამის ყრთ-ყრთი მავალითს ქუთაისის თვარის დღვანდ-
ლი პრატყვა იძღვდა. ქუთაისის თვარის საქმიანობა თვარის მუ-
შაკების რესპუბლიყურ თათბირმე სამართლიანად იყო გაკრიტყებული
ს.კ. კომუნისტური პარტის პრეზიდენტის კანდიდატის საქმინდელის
კომპარტის ყვ. პირველი მდივნის ამბ. ვ.პ. მუჯანაძის მოხსენე-
ბამი. თვარმა ამის მემდგმ საგრძნობდად გააუმყობესა თავისი მუ-
შაობა და მემქნა თანამდეროვეობის ამსახველი სპექტაკლი /გ.
ქედბაქიანის ხმა გულისა! რომედმამ მამყრებდების მოწმება
დაიშსახურა. შადვა დარიანის გაუმართლებდად მიჯნიყებულ კაკად
დემი"-ს დარგმით კიდევ უფრო მღვად მემოაბრუნა მამყრებელი თვარ-
ისაკენ.

ყვანასკნედ პერიოდში მუშაობა გააუმყობესა გორის თვარმა /მთ.
ნაყ. შ. ქარუხნიმყილი.

ანი რა შედეგს აღწევს თეატრი, როცა იგი სამართლიან კრიტიკას აქცეურ მუშაობით უპასუხებს.

1958 წ. 21 იანვარს ქართული თეატრალური სამოგაბროები-ბი მემოთ აღნიშნავს რევოლუციური სპექტაკლის მარჯანიშვილისეფ-ლი "ყბურის წყაროს" დაგზას. აღნიშნავთ რა ამ შესანიშნავ თა-რილს ჩვენ ვივმნებთ იმ ჭეშმარიტ რევოლუციურ მგმნებარებას, რომლითაც ვაქლენთიდი იყო მარჯანიშვილის სპექტაკლი. ჩვენმა თე-ატრებმა კიდევ უფრო აქციუნად უნდა იბრძოლონ ამგვარ რევოლუციურ სულისკვეთებით ვაქლენთიდი თანამედროვე ყბურების მაჯისყემის ამ-სახვად სპექტაკლების შესაქმნელად. ამისაკვენ მოგვინოლებს კომუნისტური პარტია, საბჭოთა ხადები.

მნიშვნელოვანი წვლილი შეაქვს ქართული კულტურის შემდგომი-განმტკიცებისა და გამარჯვების საქმეში საქართველოს თეატრალური სამოგაბროებასაც, რომელთა იჩვლივ შემოკრებიდა ძველი და ახალი ქანდაკედი თეატრის მოღვაწეები. თეატრალური სამოგაბროების მიერ ჩატარებული ღონისძიებანი, სესიები, დისკუსიები, შემოქმედებითი კლადები, — მოხსენებები ხელს უწყობენ ჩვენს თეატრალური კულტურის შემდგომ აღმაკობას.

გარდა ამისა თეატრალური სამოგაბროების ვამომყემლობა "ხე-ლოვნებამ" დიდი მუშაობა ჩაატარა. დღორან დაანსებისა "ხელო-ვნებამ" ვამოსყა 180 სახელწოდების წიგნი დაახლოებით 540 ათასი ცენიარის ჩაორენობით. დაიბქვა მოგონებები ჩვენს ძველი თეატრის მოღვაწეებისა, ვამოყა მონოგრაფიები და თეორიული ხასიათის

სიკვნები. ეს არის დიდი მიღწევა ხელოვნების ფრონტზე. ძველად, შეფოს ხეღისუფლების დროს ქართული ხელოვნების მუშაკებს ქართულ ენაზე ანაგითარი თეორიული სახილათის სახელმძღვანელო წიგნი არ ჰქონდა, თუ არ უიანვიანიშებთ ჩვენს ძველი თეატრალური მოღვაწეთა ფინავმენებების სახით ვანიოთქმულ ანჩებს.

ჯერ ჩვენს თეატრალურ ხელოვნებას ბევრი ნაკლოვანი მხარეები ვაჩინია, მაგრამ კომუნისტური პარტიის ხელმძღვანელობით ნიჭიერი ქართველი ხალხი შესძლებს თავისი დინსფული წეღილი შეიქნოს საბჭოთა ხელოვნების, მსოფლიოში ყველაზე მონინავე და პროგრესული ხელოვნების ვანვიოთარების საგანძურში.

საქართველოს თვალწარმართვის სამსახურების

პრეზიუმი

მიმდინარე წლის 12 დეკემბერს ჩატარდა საქართველოს თვალწარმართვის სამსახურების მონივრი პრეზიუმი. პრეზიუმი შეესაჯა სიყველთა გახსნა საქართველოს თვალწარმართვის სამსახურების პრეზიუმის თავმჯდომარე, ნესპუბლიკის სახალხო არისტრუმა შალვა დარბანიძე.

საქართველოს თვალწარმართვის სამსახურების პრეზიუმის შემადგენელი წევრები საანგარიშო მოხსენებით გამოვიდა სამსახურების თავმჯდომარის მოადგილე აბს. ს. ვარნაძე, ხორე სარევიზიო კომისიის საანგარიშო მოხსენებით, სარევიზიო კომისიის თავმჯდომარე, ნესპ. სახალხო არისტრუ ვ. ნინიძე.

ილაპარაკა რა სამსახურების შივი ჩატარებულ შემადგენელი - 1954 წლიდან, ვ.ი. სამსახურების III ყნილობიდან მომავალ IV ყნილობამდე, აბს. ვარნაძემ აღნიშნა სამსახურების სანარმოო განყოფილების დამსახურე სააქტივობის მიღწევებზე, რომლებიც სანარმოო გეგმებს დროულად ასრულებენ და შემოსული დავროვებით გამტკიცებულა სამსახურების მადრინორმირი ბაბა, ხორე ამათ კი სამსახურებებს საშუალება ეძლევა გაშალოს თავისი ნაყოფიერი შემოქმედებითი შემადგენელი.

მოხსენებებში განსაკუთრებული ადგილი დაუთმო სამსახურების სამეცნიერო-შემოქმედებითი განყოფილების შემადგენელი, რომლის საქმიანობაზე მთლიანად დავაუპირებულა ჩვენი ნესპუბლიკის დედა-

ქალაქისა და პერიოფერიული თეატრების მუშაობასთან. ყნობილია, რომ სამოვარდოება თავის საქმიანობით ხელს უწყობს თეატრებს, მათი რეპერტუარის გაუმჯობესებაში, შემოქმედებითი მუშაობის კვლევითი კაპიტალის ამაღლებასა და სასყენო ხელფანების დაუფრებლს საქმეში, რისთვისაც სისტემატურად აღარებს შემოქმედებითი ხალაშოებს, აწყობს ხაქტელაკების ვარჩევას. აგრეთვე მართავს თეატრების შემოქმედებითი მუშაკებში თეატრალური ხელფანების სხვადასხვა დარვირან დექუა-შობსუნებებს და სხვ. სამოვარდოების ვამოწყებობა "ხელფანებაში" ხელფანების სხვადასხვა დარვირან ამავე პერიოდში ვამოსყა - შყ სივნი, რომდე-ბმაც მონონება დარისახყრა მკითხველებში.

აშს. ს. ვარჩნაძემ დასძინა აგრეთვე, რომ თბირისისა და პერიოფერიულ ბევრ თეატრს დღეებდე არ ვყავთ მთავარი რეჟისორები, რაც ვადენას ახვენს მათ ნაყოფინ შემოქმედე-ზითს მუშაობაშე. ამასთან თეატრების რეპერტუარი ვადაფირ-თელია სამღვარჩარიფული, ან ისტორიული პიესებით, მაშინ, როდესაც ნაკლებია მათე რეპერტუარში თანამედეროდე ყხო რე-ბის ამსახვედი პიესების ხვედრითი ნონა. მთელი რივი თეატრე-ბი ვანიყდონ შემოქმედებითი კადრების ნაკლოვანებებს. თეატრალური ინსტრუტის კუნსდამთავრებულ^{ნე} ვაურბიან პე-რიოფერიულ თეატრებში მუშაობას და ყველას თბირისში უნდა მონყობა.

მონსენგებების შემდეგ გაიმართა ~~ანკთა-გაცვლა-გამოყვლა,~~
რომელშიც მონაწილეობა მიიღეს ს. შანშიაშვილმა, ბ. ჟღენტმა,
დ. ჯანელიძემ, შ. კახიანიძემ, ო. ფაქაძემ, ალ. ალაშვილმა, ალ.
თავაძეშვილმა, ს. მთვანიაძემ, აკ. ჟაღავამ და სხვ.

გამოსულმა ონაქონებმა გამოხატვეს თავიანთი აზრი
მონსენგებების ვარშემო. ამბ. ბ. ჟღენტმა, დ. ჯანელიძემ და
ალ. ალაშვილმა ამბ. ვასაძეს მისცეს შთადი ჩივი შენიშვნები,
რომლებიც ვასაძემ გაიხიანა.

დასასრულ პღენტმა პრემიუმიის მუშაობა მოიწონა და
დააჯგინა: სამოგაჯოების IV მონივი ყრილობა ჩაჯანდეს მიმ-
დინარე წლის 29 დეკემბერს.

ილია ჭავჭავაძე და ქართული პირობასობრივი

თვალწინის სფერო

გონივრივი ენისთავის თვალწინის დასუნივის შემდეგ, მეფობის საუკუნის მანძილზე ქართულ ხალხს ღრუბლივი თვალწინი ან დინსებობა. ხშირი იყო შემთხვევა, როდესაც რუსეთში კურსდამთავრებული თითო-ორი ახალგაზრდა ჩამოსვლისთანავე, პირველად ქართული თვალწინის დაინახვას ფიქრობდა მათ შორის ილია ჭავჭავაძე იყო პირველი დიდი პოეტი^{აღმ.} რომელიც ქართული თვალწინის განახლებამდე ფიქრობდა, ვინაიდან მას შეგნებულ ჰქონდა თვალწინის დიდი მნიშვნელობა ეროვნული კულტურის შესანარჩუნებლად. ილია ქართული თვალწინიდან მოთხოვდა ენის განათლებას, განვითარებას, ქართული ხალხის ყბოვრების ვანმეზობას, ვალამაგებას, ქართული ენის მთლიან თავის მშვენივრით და სიმართლით ფესვზე დაყენებას.

"სყენა იგივე სკოლა, რომელიც სურათებით ვლამანაკება კაცის გულსა და ჭკუასა, იგი ამ თავის თვისებით კაცის გულზე უფრო მეტხარე მოქმედობს, ვიდრე სხვა რამე" — წერს ილია "შინაური მოწონილებაში". რუსეთიდან დაბრუნდა თუ არა ილიამ თბილისის ექიმნაწიის სყენასზე დაიწყო "მეფე დინი", მეფე დინს თვით ილია ახორციელებდა. ამის შემდეგ კი "მუნჯი სურათები" ზოგად საქართულის მოვლა.

როგორც აღნიშნავენ, ილიას "მეფე დინში" კენჭის ჩაყენის შედეგად ხდება. ვინაიდან ამისა, ილია ხშირად ვებულობდა მონაწილეობას სწავლასზე საღამოებში. ასე მაგალითად, 1875 წ.—

წერს ი. ვრიშაშვილი — ორივე გაუშარიტავეთ საღამო 4-სა და 22 აპრილს. ილიას ორივენივე მიუღია მონაწილეობა საღამოში და წაუკითხავს თავის და სხვისი წაწარმოებები, წაწყვეტებო, "მეშავერის წერილებიდან და "კაცია ადამიანიდან", ნიკოლოზ ბარათაშვილის დეჟსი " შეშობლაშება მთანმინდა ^{და} ~~გნი~~ ^{და} ორივე-ლიანის " დიმიტრი იანიკოვიის დანდები".

"... საშობადოე მისი ხმა ღვათიოე ბაღავს ყოველსა ამისა და ვრძნობას სწერდა "ივენიის" ფურყლებზე ი. სუბოშნა-ძე / იაკობ ვოგებაშვილი / ილია ჭავჭავაძის შესახებ.

" უნდა ითქვას, სხვათა შორის, — წერს იაკობ მასხვერა-შვილი, — ილია კარგი მკითხველი იყო, თუმცა ხმა ყოველ მოყრუ-ბული მქონდა, აქედან უხადიდა, რომ ილია მარცხ ბოით არ ვადიო-და ფონს!", შინიქით ამ ზნოვ მას მოგვი წინააღმდეგობების გა-დაღახავს სჭირდებოდა.

ილიას ცემშენაშენსვი სწერიად განსაკუთრებული იყო. მოუს-ტონით ამის შესახებ იმავე მანსვეცვაშვილს: "ილია, რომ და-შარაკობდა, ეშში შვერიოდა, კაშათის უინი, რომ ვაიცვაყებდა-სახე აწროებოდა, თვადები გაუბრწყინდებოდა, რაღაც იდუმალი შუქით, სხივებით, — ვეგონებოდათ შიგნით ვულის სიღრმეში, რა-ღაც დედავს, მვირთებს ისტრის და ცვადლებით უნდა წადევოს მე-ცოქე მოკამათო!".

დრამატურგობას ილია ურთუდეს უანად სთვლიდა. მართალია ილია არ იყო დრამატურგი, მაგნაშ მანიყ შექმნა რამდენიმე სყე-ნიური წაწარმოები, ილიას საუკეთესო სყენიური წაწარმოებთა შო-

ჩის უნდა ჩაითვალოს, "გდებთა განთავისუფლებიან, პირველ დრო-
 შის სყენები".

ქართულ სყენაზე ხშირად ივსებებოდა ილიას "ცეცა და
 შვილი", ამ დინამიკიზირებულ პოემაზე დიდი მიღწევები ჰქონდა.
 მეორე პოემა დიდმოკითხ: "ნამდევნიმე სურათი ანუ ეპიგონი ეა-
 ჩალი: ყხობრებობან", ანუ ჩოგონის შემდეგ შეაქვეს "კაკო ეა-
 ჩალში", მართალია პიროვნულ თვალში არ დადგმულა, მაგრამ
 ხასნაველებში, ვისაყ ვი გულში ღონავ სყენის ნაპერწკალი
 უღვივობა, სყენაზე პირველად ფიქს და ენას ამ ნაწარმოებთ
 ღრვაშია. ვარდა ამისა ქართული რეპერტუარი ილიას ნაწარმოებ-
 ბების ვასყენიერებ^{ით} ვაამდინიერს სხვადასხვა მწერლებმა.

ყველაზე დიდი ყრილი ამ შხრივ შადვა დარბანმა შექმნა.
 მან ვაუკეთა მოწვაჟი ილიას სხვადასხვა ნაწარმოებებს და "ჩა-
 ყვებილი ხილის" სახელწოდებით შექმნა პიესა. პირველად ეს პიესა
 დაიკვა 1935 წლის 29 ოქტომბერს, მარჯანიშვილის სახელობის თეა-
 ტრის სყენაზე. პიესა დიდახანს მიდობდა და მას მაყურებლის თანა-
 გრძნობა არ მოკლებია. ნამდევნიმე წლის შემდეგ პიესა იქნა აღ-
 გვნილი "კაკო ადამიანის" სახელწოდებით.

ჩოგონის უკვე აღვნიშნეთ ილია მნავალი ^{წლის} მანძი-
 რზე ამჟვეიყებდა ქართული თვალრის ყრადიყიყებს და ამით მას მყარ
 ნიდავს უქმნიდა.

ქართული სამუდამო სყენა ილიას საოყნებო საჯანი იყო.
 ქართული სყენისაჯან ^{ეროვნული} კულტურის საქმის აღორძინებას მო-
 ღობდა. პირველ ჩივში მას ქართული ვნის მგგომარე^{ბა} ანუხებდა.

" თუ ეს ძვირფასი თვისება, რომლის ბაღიბნ წერტნა და მხრდა ანის, სყენას ჩამოვაყიღეთ იგი მიკოტანხანაჯ ვადან-ქყვდა და მამინ სჯობს წანყვებს, ვიანი სუფუღებს".

ქართული სყენისმოყვანეთა წინ შეხადლომ მანისიდაყ "წა-წყმენდრიცყო, რომ იმ პერიოდში ქართულ სყენას ან აღმოჩენი-და 4 ვანსკვდავი. ეს ოთხი ვანსკვდავი ვახდრდა: მავო საფა-როვი, წაყო ვაბუნია, ვასო აბამიძე და კოყე ყიფიანი. ვადე-ჩიან ვუნიას მოსწიგბული თქმით ეს ოთხი დედაბოძი იყო ქართუ-ლი თვაღნი: " რომლის ყოყე მავარ შენობას უჭინვება ხოტეგ ოთხი დედაბოძი, ისე ჩვენ თვაღისაყ ვაუჩინდა ოთხი საიღეო სა-ძირკველი, რომელსეყ ვე დიდი და წყრთა შენობის ავება შეი-ძღვბოდა.

აბნებო

ამით ილიას სურვილები და ~~...~~ ფრთებს იხსამდა. მისი თავმჯდომარეობით ბანკმა ქართულ თვაღის 3.000 მან. შეხწინა და ამით სააბსებო წყარო ვაუჩინა. ყოყედივე აბის ვა-ბო 1879 წ. სყენის მოყვანეთა წინ მუდმივ თვაღინად ვადავყთდა. საერთო კრებაში აჩივერ იქნა კომიტეეტი, რომელსაყ დია მათულ სამოვადროების წესებების ვამომუშავება დავდალა. კომიტეეტი შებღევი პირობები შედროდა. ილია ქავქავაძე, ომ. ყიფი-ნი, დავით ვინსთავი, ნიკო ავარიშვილი, ვიოჩო თუშანიშვილი, ად. სანაჯიშვილი და ოსებ ბაქრძე.

1879 წ. 5 სექტემბერის აბლად დანისებულ მუდმივ ^{განბანი} ქართული დახის პირველი წარმოვეენა შეღვა. წანმოვეენი იქნა კორეაძის " ჩას ვეძებდი და ჩა ვიპოვე".

1880 წ. 22 ივნისს მთავრობის მიერ დამტკიცებული იქნა ქართული რწამბაური სამოვადროების წესდგვა.

ამავე წესდგვიდან დადგურებოდა, რომ 1881 წ. სამოვადროებს თავმჯდომარე აირჩევიდა იქნა თ. ილია გრიგორიძე-ძე დაუჭავაძე.

ამგვანად რწამბაურ სამოვადროების დადგომის პირველი თავმჯდომარე იყო ილია დაუჭავაძე. ამის შემდეგ ქართული მხრმიჯო თვატრი სარქანთვეროში ან შემწყდანი და ილია თავისი სწორი კრიტიკით დაახ უჩვენებდა და პერსპექტივებს უსახავდა ქართულ თვატრს.

" ნინამური " გონის თვალში

კანგი ცნობილია დამყარება გომრგი ერისთავის სახელმძის გონის სახელმწიფო თვალში. ეს ცნობილია მდგომარეობს იმაში, რომ თვალნი ესმეყრება აქლუაღურ საკითხებს.

ასე მაგალითად, ე. გურამიშვილის საიუბილეო დღეებში თვალის ინციფაღვით შვიტმნა და ვანახორციფა შიფსა " დავით გურამიშვილი". ილია ჭავჭავაძის საიუბილეო დღეებში კი თვალნი-სავე ინციფაღვით დაიწერა და დაიდგა შიფსა " ნინამური", რომელიც მიტღვნილია დიდი ქანთველი მწერლისა და ^{სამოვარო} მოღვაწის ილია ჭავჭავაძის ყბოვნიგისადმი. შიფსა ვკუთუნის დინამაღურგ გ. ნახუ-ნიშვილს.

შიფსის შინველი და მფორე მოქმედება მიმდინარეობს შიფ-ღვინდურში, მფორე და მფოთხე საქანთველში. შიფსაში ნაჩვენებია ილია, რომელიც შროგნიესული მოამროგნე, მოწინავე იღვების აღამიანი, რომელიც რეს მოწინავე აღამიანებთან ერთად იბრძვის ძველი წველიმისა და ყბოვნიგის წინააღმდეგ. ამ მფმთხვევაში შიფსაში ილია ჭავჭავაძე მოწინავე რესი შროტესორ ყნობრიღვანეყთან ერთად იბრძვის სკვედილით დასჯის წინააღმდეგ. საქანთველში დაბრუნებისას ილიას ხვევნიან შიფსი რწველი და თანამებრძოლი მფგობრეგბი აკაკი წერიფელი, აწლურ დილსვი, ილია წინამძღვრიშვილი, იაკობ გოგებამვილი. ილია ნაჩვენებია თჯახში, მფგობანთა წრეში, სა-გურამში - გრეგებთან შრწვირწობაში. და ყვერვან ვხედავთ, თუ რომანი ყყვანს, რომელიც მოწინავე ინწველიგენყიას,

ისე ვღებებ, დიდი ილია. ეს სიყვარული დიდიან ძალით მუღავენდ-
 ბა ილიაობის დღეს, საგუნადოში, სადაც ილიას განშეშო თავს იყ-
 რის დიქძალი ხარხი... ილია ყუნჯრია ქანთველი ხარხისა, მიხი
 უკვეთსი შომაველისათვის ფიქრისა, ოყნებისა... შავრამ არ სძინავს
 მეფის მთავრობას. ჟანდარმერია ქსელს აბამს ილიას განშეშო და
 ილიას მიუწინავს ჯამუში ჯამის რანმარეშით აკლავენ წინამურში.
 მკვდრობა ჩივირინა ვღებმა ვიკლა ბერბოჭიშვილია.

სამეფოელი განაბოწყივდა ჩევისორშია ვ. სეფისკვერიაძემ.
 შხაღწრობა ვ. აჩჩვაძისა, მუსიკა ა. ჩ^mჩ^mგ^mწ^mშვილისა, ყვეკვები
 ვ. ოციკაძისა, ცვენიკური ჩევისორია ვ. სეხნაშვილი.

ილიას ჩოღს სამეფოელი ახრეღებს მსახიობი ივ. ოსაძე.
 დინჯათ, დამაჯერებლად, ძუნწი მიბჯნა-მოხრით ახრეღებს აშ ჩოღს
 ოსაძე. შოამჩოვნე, მკვიყვ ნების პაღჩონი, ვულბილი მეგობარი,
 მეუპ. ოვარი მიშჩოლი და მოყვარული თავისი ქვეყნისა, ასეთი
 ოსაძის ვაწბოწყივდებელი ილია. მეგობრებთან უპრევენსიო, მღერ-
 თან მევილი და დამყინავი, ვღებებთან უშჩილო, - ასე ვღებავებმა
 სყუნდინ ოსაძის ილია.

სამწესანოღ აბას ვერი ვოცყვით აკაკი წერილის ჩოღის
 შემსრეღებღე ვი. აჩაქელოვმე. 1907 წელს აკაკი არ იყო ისეთი
 ღრმად მოხუცი, ჩოგონყ ეს წარმოგვიგინეს სყუნვიან. და არყ
 იყო საჭირო ასეთი სახით აკაკის ჩვენება. ეს უკვე ჩევისორის
 მეყრობაა. ჩვენ ვინაბავს იმ დროინდელი აკაკი ჯანსალი, წელში
 ვამარეული, მოღიშანი და მექიანსი სახით. ხოლო ჩევისორის მიფრ
 შექმნილი აკაკი არ თნვეს უსთეთკური შთაბეჭდილებას.

F-2059

ჩაყ შეეხება აკაკის სიყვავს ილიას დაკრძალვამე ვრ.
ანაქელევი მშვენივრად ასრულებს ამ სყენას. ჩვეთსორედ
კარვადვა ვაკევეზუდი ეს სყენა. აქ ყოველი სიყვავ ისმის
მკვეთრად. დაშაჯრებლად მიჰყავს ეს პალარა შავრამ ისტო-
რირი სყენა მსახიობს.

ილიას მველინს ოლდას ჩორს ასრულებს მსახიობი ნ.
მარ. ასლანიშვილი. მის შესრულებამი ივრძნობა აჩა მარტო მვე-
ლქ ილიასი, აჩაშვე მვეობარჩი და თანამებრძოლი. პიესაში ჩა-
საკვირვებია, ყველაფერი ილიას კარმემო სრიალებს. მთელი
საქვლავი ანსამბლურია და მადეასლანიშვილის ოლდაყ ამ ან-
სამბლის წამყვანია ოსაძესთან ვრადე.

პროფესორ ჭავანყვეის ჩორს ასრულებს ჩესპ. დაშ-
სახურებუდი არსისტი შ. ბერბევიდიქ. ქველი ინტელიჯენციის
თვარსაჩინო წარმომავვენიის, ყნობილი სასოვადო მოღვანის სჭო-
ვანყვეის სახეს დაშაჯრებლად და შთავკნებით ქმნის ბერბე-
ვიდიქ. მარტალია, ჩორი ვეპროდურჩია, შავრამ დიდი დაჯრინთვი-
საა. ჩუსებთის იმვერიის ძლიერი და დესპოტი ბელმძღვანელის
სტოლიპინის წინააღმდეგ ოჩი სასოვადო მოღვანე ილაშქრებს სა-
ბელმნიჭო საბჭოში: ილია ჭავჭავაძე და ნიკოლოზ ჭავანყვეი.
ბერბევიდიქის ჭავანყვეი კარგი ჩუსი ინტელიჯენცია, ომში-
ჩი ვესტიკულაციით, დიდი ვაშბევაობით, უშიშარი მიზნით.

ეპიკურიზმები მოაზროვნე საბჭოს ქაობში და გულმართალი უბრა-
ლო ზღაპიანი. აი, ასეთ ზღაპიანთან შეეძლო შეგპირობა ილიას.

სახელმწიფო საბჭოს სხვათა კარგათ აქვს დადგმული რე-
ჟისონს. ილიასა და ჯაგანყვევის წინააღმდეგ ილაშქრებს მინის-
ტრთა საბჭოს თავმჯდომარე სტოლიპინი. ამ როლს ანსახიერებს
მსახიობი გ. ნავროშაშვილი.

არეურ რაისტის როლს ასრულებს მსახიობი ად. კალანდარი-
შვილი. მსახიობი ჯამაყენივლად ქმნის არეურ რაისტის სახეს.
პიეტის მიხედვით ეს როლი არ არის რთული. ასეთივეა იაკობ გო-
გებაშვილის როლიც, რომელსაც ასრულებს მსახიობი მ. ბლუაშვილი.
მაგნიამ კალანდარიშვილიც და ბლუაშვილიც დასამახსოვრებელ სა-
ხეებს აქმნიან. ისევე ითქმის ილია წინამძღვრიშვილის როლზე და
მის შემსრულებელზე გ. ბასიშვილზე. მსახიობისათვის არ კმარა,
რომ ესა თუ ის პერსონაჟი მხოლოდ ისტორიული პერსონაჟი იყოს.
საჭიროა ამ პერსონაჟის რეალური გიჟი ფუნქცია აქონდეს პიე-
საში.

კალანდარიშვილს პოლკოვნიკის როლს ასრულებს მსახიობი
ჩილაშვილი. ვაქინი, მაყურნი და მოხიზნებელი ვაყი
ნიკი ანგედედევი. სადაც საჭიროა ლიბილით, სადაც საჭიროა და-
შინებლით, სადაც საჭიროა მოცუვებით ის თავის ქსელში ჩაიჭვს
მსხვერპლს. მან საჭიროდ დაინახა ვადამური წასუდიც საგურა-
ში და შეემონებინა ჯამში ჯამის მოქმედება.

ლიბილინი ჯამის როლს ასრულებს მსახიობი ვ. კიკნაძე. ვინ
დავითანბებით რეჟისონის ჯამის როლის ვახსნაში. ავი ვითი,

ყელიანი

ქაშის ჩაყმულობა ყოვლად მიუღებელია. ~~ესა~~ ჩვემები, წელ-
ში გააოჭინებული ხალაოთი, ენიანი ქამარი, გარეფე, ყუბანური
ქერი, წელში ვანჭობილი მათრახი... ეს კაცო ქუჩის ავანახ უფ-
რო გავს ვიცი ილიას მოურავს. ან შეიძლება ილიას ასეთი ავა-
რა ბიჭი აყვანა მოურავად. ანუ თუთონ ქაში იყო ასეთი, ჩვენ
გვინახავს ქაში. მას ყვეა ვერძულად, ჩვეულებრივად, ვინ ვაან-
ჩვედით სხვა რომელიმე ინტელიგენციისაგან.

ახალგამრდა ჩვეთლუციონების ღომენცი გოგელიას როდს
მშვენივრად ასრულებს მსახიობი მ. ვათუნაშვილი. ილიასთან მოკ-
ნძალაქული, ქაშთან შეამოცი, პოლკოვნიკთან უჩინეო, სახალხო სა-
ქმისათვის თავდადებული მებრძოლი - ასეთია ეს რთული სახე გო-
გელიასი და მას მშვენივრად ასრულებს მსახიობი.

ილიას მკვლელის გიგლა ბერბიჭიშვილის როდს ასრულებს მსა-
ხიობი ა. მურადოვი. ამ ნაძინადს როდს მსახიობი მკაფიო მოძ-
ბით, ძუნწი სიყვავა - მასუხით, გულდაჩენებული ავანაჟის სახით
რულებს. პრემოვალტორმა ქაშმა ვააბრიყვა ბერბიჭიშვილი, "ლყის ძმა",
ან მუნა, რომ ილიას ვადაწყვეტილი აქვს გლეგების ანიოკება და
ის ძმების" შეპყრობა, რომ ამოცოშ სოყიად-ფემოკრავტულმა პარტულ
კომიტეტმა ვადაწყვეტა ილიას მოკვლა. აი, სწორედ ვაბრიყვებულ,
ყუვბით ანკვსმე ნამოგვბული ავანტურისტის როდს ასრულებს ბერ-
ბიშვილი.

ელისაბედის როდს ასრულებს ჩესე. ~~ესა~~ საბ. ანტისტი თამარ ერის-
ი, შავშიანისას ვ. ვაბისიანი, იაკობისას ~~სოყიად-ფემოკრავტული~~ ფრინო
ვ. ვახნიშვილი, გურკოსი სე. გრიქროვი, I-ლი ვანდარმისა - მ.
თავდადებ და ~~მე-ვანდარმისა~~ ვ. ვაბისიანი.

ჩაც მღებება მხალწრობას სუსტია პეტერბურგის სყენები,
პეტრი დივის ძველი სენაღის მოვანნე, ნიკოლოზ II სუნიათი
და ეკატერინე II სუნიათი / თუ ეს ევროპადი აღექსანენა : ..
ანაა/. კარგია და ჟინებით მდივანია თბილისისა, ილიას ემ-
კარავი უნობილი . . . კავლის ხისა და წინამურის სყენები.

კარგია მუსიკა და მშვენიერი ყვევები.

თვალის შთვი კორექტივს კარგად ვაუბრებია ეს
სპექტაკლი, როგორც წინაველი ქართული ვინისა. შთვი სპექ-
ტაკლი ისეა აწყობილი, რომ ხედავთ, თუ როგორ იღრუბლება ყა
ილიას თავში, რომ უნდა ვაუბრდეს მგები და დაიკუნესოს საქარ-
თველომ.

სპექტაკლში ილია წარუგნებია, როგორც ხანმოკლე და ხა-
ბედმსიუო მოღვანე და ანა სჩანს ილია-მეშომქმედი. აი ეს
ანის სპექტაკლის ნაკლი.

თვალწინაღური სამოგადროების ყრილობის წინ

კომუნისტური პარტია და საბჭოთა მთავრობა დიდ ამოყანებს მყენებს ბერძნების მუშაკების წინაშე. აქედან ყბარია, რომ თვალწინაღურმა სამოგადროებამ, როგორც შემოქმედებითი ორგანიზა-
 ყიამ პრატეკური დაბმინება უნდა გაუწიოს ბერძნებისა და თვა-
 ლრის მუშაკებს. და ამიტომ თვალწინაღური სამოგადროება ავარებს
 ისეთ მნიშვნელოვან ღონისძიებებს, როგორცაა: დისპუტები, სუ-
 სიები, შემოქმედების საღამოები, დექილა- მოხსენებები და სხვა.

1957 წლის 29 დეკემბრის გაიბსნება საქართველოს თვა-
 ლწინაღური სამოგადროების 11 ყრილობა, სადაც მოხმენილი იქნება
 საქართველოს თვალწინაღური სამოგადროების მიერ ჩატარებული მუ-
 შაობა ყრილობიდან ყრილობამდე. საანვარიშო მოხსენებას წაი-
 კითხავს სამოგადროების თავმჯდომარის მოადგილე ს. ვანნაძე,
 ხოლო ხანივენიო კომისიის ანვარიშით გაშთა რესპ. საბ. არტის-
 ტი ვ. წინიძე.

საქართველოს თვალწინაღურმა სამოგადროებამ მინვალი
 ხანიტრინესო და სასანივებო ღონისძიებანი ჩატარა განვილი
 პერიოდში. მარტო 1957 წელს ჩატარებულია 209 ღონისძიება,
 881 დექილა- მოხსენება. ჩატარებულია 5 დისპუტი, სადაც გან-
 ხილული იქნე 17 სპექტაკლი. თბილისის ფაზრიკვა-ქერხნებში და
 წარმოება-დანესებულებებში ჩატარებულია 72 დექილა-მოხსენება,
 ხოლო რაიონურ თვალწინებში 44 მოხსენება თვალწინაღური სავითბე-
 ბმე. ხანიტრინესო სამეცნიერიო შემოქმედებით მუშაობას აწარმოებს

სამოკავშირეობასთან არსებული შემოქმედებითი სექციები.

სამეცნიერო შემოქმედებითი განყოფილებამ თავი მოუყარა ბიბლიოგრაფიულ მასალებს ჯამოჩინილ თვალწინა მოღვაწეებში, როგორცაა: კოლე მარჯანიშვილი, დამო მესხიშვილი, ეფემია მესხი, კოლე შიშოვანი, ვაღინიან შალივაშვილი და სხვები.

თვალწინად და შინაარსობრივად მნიშვნელოვანია ყინუნი სამოკავშირეობის მიერ გამოქვეყნებული ნიშნები, რომლებშიც მკითხველებში მაღალი შეფასება მიესყება. ახეთი ნიშნებია: 2. ჭიჭიძის მონოგრაფია ი. მანაშვილის და აღ. ბურთიაშვილის მონოგრაფიები ჩვენი ძველი თვალწინა მოღვაწეების შესახებ.

თვალწინად სამოკავშირეობას თავის მუშაობაში ჯერ კიდევ ნაკლებად აქვს. არის შემთხვევები, როდესაც რექციები უარდება მგვად უფროდ და მსმენელში არ იწვევს ინტერესს.

ამასთანავე მთავარი ნაკლი ის არის, რომ სამოკავშირეობაში ჯერ კიდევ ვერ შექმნა მუკიყე აქტივი. ხელეწიგბის მყოფეებისა. მნიშვლი ჩვენი მოწინავე ახალგაზრდა თვალწინა მუშაკები არ ვხედავთ ამა თუ იმ ღონისძიებებში, რომელსაც თვალწინა სამოკავშირეობა აჯარებს.

საქართველოს თვალწინა სამოკავშირეობა თავის განვლილ შემოქმედებითს მუშაობას აჯამებს იმ დროს, როდესაც ჩვენმა სამშობლომ და პიროგისულმა კაცობრიობამ დიდი მგომით აღნიშნა დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის 40 წლისთავი.

საქართველოს ხელშეწყობისა და კულტურის დეპარტამენტის, რომელიც
განიმარტებულია მოსკოვში 1958 წლის მარტში საქართველოს თეა-
ტრალური საბოგარეგობის თანხის წვლილი უნდა შევიტანოს. მა-
სებში უნდა ვახსიოთ პრეზიდენტ-ადგილმკვიდრს; იმ დღი და ნა-
ყოფიერი შემოქმედებით მუშაობის შესახებ, რომელიც ჩვენმა
ბაღბმა საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების შემდეგ მოიპოვა.

ის ღონისძიებები, რომლებიც მიღებული იქნება თეა-
ტრალური საბოგარეგობის ყრილობაზე, უნდა გახდეს ჩვენი საბო-
გარეგობის ყოველდღიური მუშაობის ამოყანა.

ჩვენ არ უნდა დავიშუროთ ვინჩი და ყოველ რაღაც
ყბოვებაში ვადატაროთ ის დღი ამოყანები, რომლებიც
გვაკისნებს ხელშეწყობის მუშაობის საბჭოთა მთავრობა და კო-
მუნისტური პარტია.

საქართველოს თვალწარღი სამოგვაუროებაში

| საქართველოს თვალწარღი სამოგვაუროების საქმიანობა 1957 წლის III და IV კვარტალში |

საქართველოს თვალწარღი სამოგვაუროებამ 1957 წ. წლის III და IV კვარტალში ჩაატარა შემდეგი ღონისძიებები:

პირველ ივლისს ქუთაისში მოეწყო დღის მესხიშვილის დაბადების 100 წლისთავისადმი მიძღვნილი საიუბილეო სამეცნიერო სესია. სესია შესავალი სიტყვით გახსნა შალვა დადიანმა, ამის შემდეგ წაკითხული იქნა მოხსენებები: 1. "ღამ მესხიშვილის პირსიტყვი" - მომხსენებელი სხრ. კავშირის სახარბო ანდრესი სტალინური პრემიის დაურთავი აკ. ვახაძე, 2. "ღამ მესხიშვილის მუშაობა ახალგაზრდაობაში" - მომხსენებელი პოეტი - აკაკი. სტალინური პრემიის დაურთავი ი. გრიშაშვილი, 3. "ღამ მესხიშვილის აქტიური შემოქმედება" - მომხსენებელი კრიტიკოსი ად. ბურთოკაშვილი, 4. "ღამ მესხიშვილი რეჟისორი" - მომხსენებელი ხედ. დამსახ. მოღვაწე პრფ. აკ. ფაღავეა, 5. "ღამ მესხიშვილი 1905 წლის რევოლუციის პერიოდში" - მომხსენებელი ხედ. დამსახ. მოღვაწე, რევ. ნ. გომბაშვილი, 6. "ღამ მესხიშვილი და ქუთაისის თვალწარღი" - მომხსენებელი ქუთაისის საბ. თვალწარღის ხელმძღვანელი ნანდიის გამგე მიხ. ტუხუია და 7. "ღამ მესხიშვილის მუშაობა მსახობაში" - მომხსენებელი რესპ. საბ. ანდრესი პ. ჟინანავიშვილი. იგივე სესია შემოკლებული პროგრამით ვანგოგონების იქნა თერაპიური მომხსენებლები აკ. ფაღავეა, ი. გრიშაშვილი და ად. ბურ-

თქამშვილი. განღებ ამისა სოფელ რუისშიში რეჟ. მიხ. გოგოშვილი-
 ღმა წაოკოთხა მოხსენება " დაჲმ მესხიშვილი 1905 წლის პერიოდ-
 ში".

სამოგავლოებათ სამეცნიერო სესია მიუძღვნა ავრეთუე ილია
 ჭავჭავაძის დაბადებობან 120 წლისა და განღებუალებობან 50
 წლისთაგის იუბილენს. სესია მესხაველი სოცეჲთი გახსნა მწერალმა,
 სულციური პრემიის დაურეაფმა სანერო შანშიაშვილმა. სესიაზე
 წაკითხულ იქნა მოხსენებები: 1. " ილია ჭავჭავაძის ყხობრიგბა
 და მოღვაწეობა" - მომხსენებელი მწერალი, ფილოლოგიური მეცნიერი-
 შათა ლექსონი აკ. ვანერელია, 2. " ილია ჭავჭავაძე და ქანთუ-
 ლი თვალი" - მომხსენებელი თვალიმყოფნი ედ. კვიციანი, 3.
 " ილია ჭავჭავაძის ვსთეთიკური შებეჲელებანი", - მომხსენებელი
 ფილოსოფიური მეცნიერიგბათა კანდიდატი ნ. ჭავჭავაძე და 4. "ილია
 ჭავჭავაძე, როგორც თვალიაღური რეყენმწენტი" - მომხსენებელი
 კანდიდატი ნ. გურიანიძე.

სოცეჲში აფხაზეთის ასსნი ლექსიდატრისა და ხელოვნე-
 ბის ეჲკარის დამთავრების შეშეჲე სამოგავლოებათ მოანყო ეჲკა-
 რის მონაწილეთა შებეჲერი თბილისის ხელოვნების შეშაკებს და სა-
 მოგავლოებრიობის წარმოადგენლებთან. განხილულ იქნა სოხუმის
 თვალიის საჲეკავლო სპეჲეკლები, - სიმღერისა და ყვეკის სახელ-
 შნოჲთ ანსამბლის . მხალწერი კოლექტივების საჲეკავლო რეჲერი-
 ჲარი. შებეჲერი მესხაველი სოცეჲთი გახსნა სსნი კავშირის სახად-
 ხო ანცილსმა, სულციური პრემიის დაურეაფმა აკ. ბორიამ. წა-
 კითხულ იქნა მოხსენებები: 1. "სოხუმის თვალიის აფხაზეთი კო-
 ლექტივის საჲეკავლო სპეჲეკლები" - მომხსენებელი ხელოვნებათმყო-

ენობის მეცნიერებათა კანდიდატი ნ. შალუბაძე, 2. "სოხუ-
 შის თეატრის ქართული კორექციების სადევარო სპექტაკლები" - მომ-
 ხსენებელი კრიტიკოსი ბ. ჯღენცი, 3. აფხაზეთის სიმღერისა და
 ყველის სახელმწიფო ანსამბლის სადევარო სიმღერები" - მომხსენე-
 ბელი დ. გეგეჭკორი, 4. "აფხაზეთის სიმღერისა და ყველის სახელ-
 მწიფო ანსამბლის ყვევები" - მომხსენებელი რეკ. საბ. არცისცი
 დ. გვარამაძე.

სამსგავსოებამ ავრთვე ადნიშნა აღ. ხუმბათაშვილი-ოუჯინის
 რამავებიდან 100 წლისთავი. საღამო შესავალი სილყეით გახსნა
 შაღვა რადიანში. მოხსენება თემაზე: "აღ. ხუმბათაშვილი-ოუჯინ-
 ნის ყბოჯრება და მოღვანეობა" - ნაკითხა თეატრმყოფნ ნ.ურუშა-
 ძემ, ხოლო მოხსენება - "აღ. ხუმბათაშვილი-ოუჯინი და ქართული
 თეატრი" - ნაკითხა ხელოვნების დამსახურებულმა მოღვანემ გ. ბუხ-
 ნიკაშვილმა.

9 სექტემბერის თეატრების სეპონის გახსნასთან უაკავშირე-
 ბით თეატრალურმა სამსგავსოებამ და კულტურის სამინისტრომ მოან-
 ყვეს 1956-1957 წ.წ. სეპონის შედეგებისა და მომავალი თეატრა-
 ლური პერსპექტივების შესახებ ხუეყიადური თაბიჩი. თათბირი შე-
 ხავალი სილყეით გახსნა შაღვა რადიანში. მოხსენება ნაკითხა სა-
 ქართულოს სსრ კულტურის სამინისტროს ხელოვნების ^{ნაქმეთა} სამშარტულოს
 უფროსმა აშხ. ვ. კუპრავამ. კამათში მონანილეობა მიოღეს რეჟი-
 სორებმა მიხვიდ გოქიმიერმა არ. ჩხარციშვილმა, ვ. ყუშილაშვილ-
 მა. დრამალურგებმა მიხ. შინველიშვილმა, აღ. ოლიშანიმა, ვრ. ბერ-
 ძენიშვილმა, მ. ჩიჭავაძემ, თეატრის დირექტორებმა - პ.კანდე-
 რავმა, ი. მაშინაშია და სხვ.

29 სექტემბერის სამოვაროებაში მოანყო დიხპუტე ყოკიღიან-
" თვალწარღერი ხელოუნების საკითხები". დიხპუტე შესაჯალი სიყ-
ყით გაბსნა დინაშაქუნჯმა დიხ. შინველიშვიტმა. მოხსენებით თყ-
მატყ: " თვალწარღერი შინაქტეკის მოგონით საკითხები" - გამო-
ჯიღა ხეღ. დამსახ. მოღვანე ჟღარინური შინგიოის დაჟინჯაქი ანი.
ჩხარტეშვიტი, ხორე თემატყ: " თანამეღროტე თვალწარღერი შინ-
ჯინაინგობათა შესახებ" - ხელოუნების დამსახურებუღი მოღვანე
ჯ. ყუშოღაშვიტი.

აშაჟე დროს დათვარეინებუღი იქნა და ადგიღებე მოუნყო
დიხპუტეები შემიჯე სპექტაკლებტყ: თეღაჯის თვალწარღ- " მოხანა-
გები", " განა ეს სიყვარულია", " ანსენა შინაბეღელი", გორის
თვალწარღ- " კამოღა", " გავინა" და " კაყი და შეღელი", სანჯუღეღ-
რის თვალწარღ - " კანგი ანაა, შავინაშ დაქტეღა", მომანდმაყინგ-
ბეღათ ქანთუღ თვალწარღ " ჩობინ ბუღი" და სხე.

შინჯეღი იღრისიღიან - ექვემბრინს ბორეშეღ საქ. თვალწარღ-
მა სამოვაროებაში შემოქმეღებითი საღამოებე მოანყო: ჟარღამ
შინჯიანს / მესტეღაში / მომხსენებელი ბ. უშხვანი, ჩ. ლინტე-
ტანბეღს / გორში / შესაჯალი სიყყვა გ. ნაჯრომაშვიტი, მომხსენ-
ებელი ჩ. ქორქიჯა; ჟასო აბაშიტიის ხახ. შუხკომეღიოის თვალწარღის
მსახიოტს - თ. მეჩკვიღაძეს, შ. კახიანს, ვ. ჟურინაშვიღს / მომ-
ხსენებელი ვ. დავითაიან /, მ. ბახტაძეს და დ. ხეღაშვიღს / მო-
მხსენებელი კ. განეინელია /; ჩ. ჟურინაშვიღს / მომანდმაყინგებელათა
ქანთუღი თვალწარღ / მომხსენებელი ანა ღვინიაშვიტი, მომანდმა-

ფრეზებელთა თვალრის 5 მსახიობს — ა. კიკაღვიშვილს, გ. რევაზიშვილს, / მომხსენებელი კ. განუჩილია / იმორება ვრისაშვილს, მ. ღონთქიფანიძეს და და რ. თაჯანთქილაძეს / მომხსენებელი ფ. დავითაძე / ვლ. ყბვანიკაშვილის და ვ. ყიყიშვილისა / გონში /.

ღირი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის 40 წლისთავის საიუბილეო თარიღთან დაკავშირებით თვალრისა სასოფლოვანო რაიონურ თვალრებში, რაიონური კულტურის საბჭოსა და სასოფლო კლუბების თვითმომხმარებელ წევრებში ჩატარდა მომხსენებები თემაზე: " საბჭოთა თვალრი 40 წლის მანძილზე".

განდა ამისა რაიონური კულტურის საბჭოსა და სასოფლო კლუბების თვითმომხმარებელი წევრებისათვის დახმარების მიზნით ჩატარებულ ოქნა მომხსენებები თემაზე: " რევიუსონის მუშაობა თვითმომხმარებელ რაიონურ წევრში", " მსახიობის მუშაობა თვითმომხმარებელ რაიონურ წევრში", " თვითმომხმარებელი წევრების ამოყვანები" და სხვა. ასეთი მომხსენებები ჩატარდა — ყბაკიას, გეგეჯიკონის, ბორჯომის, ქუცაისის, მესტრეფონის, საშურის, სურამის, აბშელის, წინანდლის, ველისყვობის, ყაგერის, ამბროლაურის, გორის, ქანიელის, რუსთაშის, მანიკოვსკის, ცვიბურის, ყვანიელის, მანანიძის, განუბნის და სხვა კულტურის საბჭოებში.

ამავე პერიოდში ჩატარებულ ოქნა სსრ კავშირის საბაღსო არისტისის გ. ცოტსტრონგოვის ღვეყნა თემაზე: " საბჭოთა თვალრი მშვიდობისათვის ბრძოლაში". რეჟ. მიხ. გიუნიფრედის ღვეყნა — " იღვერობის საკითხი მსახიობის მემომხმარებელში", თვალრისყოფნა

Ն. Կրիմաժոն Լոբկովա- " Եսցեցի ի սահմանս Կոնստանդնուպոլսոց և Երուսաղեմի " և սնջ .

Վժժց Բրոս Եստրադուցըն և Ներուցեցի Նոմարանիմա-
սոն Չոմեու տճուրնոն քաճնոյն յանիեցեա և Նարուցըն-ըն-
նեցեցըրցընքժո հաւրան թոնեցեցըն Եղբայն : " Եստրադուց-
ըն 40 Նրոն Ընժուրնք " , Եղո Քեսեուցընոն Եստրադուց և
Յըմոյթըրցըն " , " Եղո Յեսեոն Յըմոյթըրցըն " , " Երուսաղեմ
Յըմոյթըրցըն Երուսաղեմի Յեսեցըն " , " Եղո Յըմոյթըրցըն և Երուսաղեմ
Երուսաղեմ " , " Երուսաղեմ և Երուսաղեմ " և սնջ .

საქართველოს ხსნი კულტურის სამინისტროში

საუკვარო რეპერტუარი

საქართველოს ხელოვნებისა და ელტრინალურის რეკადრის ჩაქარება მონკოვში განნჩახუღია 1958 წლის მარტში. თქაქრებში, ხელოვნების სხვა რანგებულებებში გაყბარებოთ ვმბარებოან რეკადრისათქობ. რაქუსტრდა რეპერტუარი, რომღრსაყ რვგნო თქაქრებში უჩვგნებგნ მონკოვში.

რმღრისა რა ბარღუის თქაქრი უჩვგნებს რჩ ბარღუს: რ. თორაძის "გორღას" რა ა. მჭაქარჩონის "ქლღრის" რა სარ მპერჩას: მ. ჟარღაშვიღრის "ღარსს", ა. ბუქიას "ზრსგნას" რა რ. თორაძის "ჩრღრღოვოის რძარს". გს რჩი უქანასქნეღი რპერჩა აბღა რარგმის პრჩყესშია. ჟერ კრღვ ძნეღია რმის თქმა, რქნემა თუ არა რჩივგ ნანარშოვბი სართანღო ხარისხისა. წონახწარჩი განხრღვოთ რჩივგს ქარგო პრჩი უჩანს, მარჩაშ სყვნამღ განსახბიღრემა მოგვყგმს ნამღეღიღ სურათს. რმ შგმთბვევისათქის, თუ რომღრღიმე მართგანი არ გამოქა, რპერჩისა რა ბარღუს თქაქრს შმბღ აქვს რჩი ნანარშოვბი": რ. თორაძის ბარღუი "მშვოქობისათქის" რა პ. რაიკოვსქის რპერჩა "რჩღვანეღი ქარწუღი".

ჩოგორჩ ყბგნავთ თბორღის რპერჩისა რა ბარღუს თქაქრი სავმარღ მრმბარღებუღი ხვღვმა რეკადრას. სარმ ახარღ ნანარშოვბოთ ჟერ არჩ კრთო რესპუბლკის სარმერჩო თქაქრი არ მისუღა მონკოვში რარღრს . რეკადრას

ჩუხთაველის თვალრმა ვააუმიჯობესა სავუკალო ჩეპერეუანიო.
 ამათად თვალრს მისაჲ აქვს: სოფოკლეს "ოთღიპოს მეფე", შექ-
 სპირის "ოღვლო", დ. ქიანელის "უარნივე გოლუა", ჟღერეჩინის "ეს-
 პანელი მღვდელი", დ. ჯიშნევესკის "ოპტიმისტური ტრაგედია", რო-
 შელიყ ახლა დაღვძის პროყესშია. მისი სავითხი ვადაწვეფმა მა-
 შინ, როყა დაღვმა მისაჲ იქნება, თვალრს ავრეთვე აქვს მ. მრე-
 ვლიშვილის "სუავი", როშელიყ სავანგებოდე დაღვა დეკადისათვის,
 მაგნიამ დაღვმა იმეღებო ვინ ვაგვიმართლა. ახლა მიშვიწანეობს
 მუშაობა დაღვძის ვასაუმიჯობესებლად. დეკადისინს დამღვს ხეღმეო-
 რედ იქნება ვანხიღული სპექტაკლი და მაშინ ვადაწვეფმა მისი ბე-
 რი.

როგორყ ვბეღავთ ჩუხთაველის თვალრის ჩეპერეუანიო არყ ისე სავ-
 ხბანბიღეოა. "ოღვლო" უკვე უჩვეწა ვრთხედ თვალრმა მოსკოვში.
 "ესპანელი მღვდელი" არ არის ისეთი პიესა და სპექტაკლი, რომ
 შვიღებოდე მით თავის ვამოჩენა მოსკოვში, ვნახოთ რა ვამოვა
 "ოპტიმისტური ტრაგედია". მთავარი ვი ის არის, რომ სავუკალო
 ჩეპერეუანიში არ არის პიესა თანაღვეროვე თემაშე / თუ არ იქნა
 მიღებული "სუავი"/. თვალრი ახლა ვაფაყიყებოთ ეძებს პიესას თა-
 წამიღეროვე თემაშე.

მარჯანისშვილის თვალრი უჩვეწებს: შექსპირის "ჩიჩარდს",
 ვაჟა-ფშაველას "მოკვეთილს", დ. გოთუას "ერეკლე მეფეს", რ.თა-
 ბუკაშვილის "ჩიკოამის მიღვანს", ა. კასონას "ხეღბი მეღმედლად
 ეღებოანს" და კონიეჩიუკის "ესკადრის ვალუპეას".

ამ რეპერტუარსაყ აქვს ნაკერი. პიესა და სპექტაკლი თანა-
მედროვე თემაზე " რაკოპობის შიკვანი" არ არის იმ მაღალი ლი-
ნსებინა, რაყ საჭირთა დეკადისათვის.

გრიბოეოვის თეატრი მოსკოვში დეკადანე ურდენებს ად.
ყამბეგის "ბევიბბერი კონას", ვ. დარასელის "კიკვიძეს", დეს-
კოვის " გამნიადებებს", კაპდენის " ქარიშხლიან წებს" და
მ. შინდელიშვილის "მგნნეპარე მემყნებს" / "გრიბოეოვი"/.

ამ რეპერტუარს ის უპირატეესობა აქვს, რომ რუსული
თეატრი მოსკოვში ურდენებს სამი ქართული ადტორის ნანარმოე-
ბს, ზოლო მემონე მბრით რეპერტუარში არ არის არყ ერთი პიესა,
რომელიყ ასახადეებს თანამედროვე ყსოვრეებას.

დოტორიატურა დეკადისათვის

დეკადისათვის სად. სსრ კულტურის სამინისტრო ამნადებს
მრადადოფეროვან გამოყემებს. გამოღის რვა მონოგრაფია დეკადის
ყვდოა მონანოღებე: თას თეატრზე და სოშოონური რიკებსტრზე, სიბ-
ღერისა და ყვკვის ანსამბლზე, საქართედლოს ყვკვის ანსამბლზე
და კვანტეაზე.

ამის გარდა მმადეება 120-მდე ბუკლეტი ქართული ხელოვნე-
ბის მონინავე მსტატეებზე და 18 დიბრეტო. ყვდოა ეს გამოყემა
უხვად იქნება იღუსტრინრებული.

აღმართ. "თბილისი"

სადეკადოდ საქ. სსრ კულტურის სამინისტრო უშვებს დიდ აღზომს "თბილისი". ამ აღზომში, რომელიც მაღარმხატვრული გამოყენებით მინს გაფორმებული, მოთავსებული იქნება 500-მდე ხედი. ჯერ ახეტ-ათ შიდახედად გაფორმებული აღზომი თბილისზე არ გამოყვებულა.

თეატრების რეპერტუარი

ხელოვნების საკუთებებზე ნ. ბრუშჩოვის ყნობილ წყინილიდან დაკავშირებით საქართველოს სსრ კულტურის სამინისტრო და მისი სამმართველოები დიდ მუშაობას ატარებენ. შეუმუავებულია ფართო ღონისძიებები, რაც საქ. სსრ კულტურის მინისტრის ბრძანების საბით დაგმავდება ხელოვნების და კულტურის ყველა დანსებულებებზე.

გადაისინჯა თეატრების როგორც მიმდინარე ისე 1957-58 წლის ხემონის რეპერტუარი. ხელოვნების საქმეთა სამმართველომ რეპერტუარიდან ამოიღო როგორც იდევრად არა სრულფასოვანი და მხატვრულად ხეხლი: ა. დევიძის "მეუღლენი" / მახარაძის თეატრი/, დ. თაქთაქიშვილის "სახლამოვნო უსიამოვნება" / ფოთის თეატრი/, რიტიკანის პიესა " პოემა მშვირობამე" / თეატრის თეატრი/.

თეატრალური ფესტივალი

დამთავრდა თეატრალური ფესტივალი, ანუ თეატრების დათვალეფრება, მიძღვნილი ოქტომბრის რეპორეუიის 40 წლისთავისათვის. დათვალეფრებში მონაწილეობა მიიღეს მარჯანშვილის, ვრიბოვლოვის, ქანი-

თელმა და ჩუსტელმა მოხარო მამყრეგებელთა თვალრებმა, თბორისის და ქუთაისის თოჯინების თვალრებმა, ქუთაისის, ბათუმის, თელავის, გორის, მახარაძის, ჭიანჭურის, მუგდორის და ფოთის თვალრებმა. და მთვალრეგებებმა კომისიამ საუკეთესო დადგმად მიიჩნია ქუთაისის თვალრის დადგმა "სამ გულისა" / ჩეკოსლონი ნ. გოძიაშვილი, მხაჯვანი ვ. თაყაიშვილი/, რომლის ჩეკოსლონი და მხაჯვანი წარადგინა ჯიღრმე. სხვადასხვა სახის ჯიღრმე წარსადგენად მერჩვეულნი ანიან მთელი ჩიგი მსაბოგები.

ილია ჭავჭავაძის ასოვნას

საქართველოს თვალრებმა ილია ჭავჭავაძის დაბადების 120 წლის და გარდაცვალების 50 წლისთავს უძღვნეს საუკეთესო დადგმები და საღამოები.

ამ შინივ თავი გაშოიჩინა გორის თვალრმა, რომელმაც აღებული ვადრებებმა შეახრულა და 20 დეკემბერს უჩვენა პრემიერა გ. ნახუყრიძორის პიესა "წიწამური". იგივე {

პიესა ყოველ მოგვიანებით დადგეს თელავის და მარჯანიშვილის სახ. თვალრებმა. ილიას ჩორს ასრელებენ: გორში - ი. მსაძვე, მარჯანიშვილის თვალრში - ა. მამიაძვე, თელავში - მამურიშვილი.

საბელშენოვო ღაქვეთა

1958 წლიდან საქ. სსრ კულტურის სამინისტრო დახედავს დრამა-
 ტურგებისათვის პიესების საბელშენოვო ღაქვეთის პრეტეკას, რაც
 სსრკ კულტურის მინისტრის ბრძანებით უკანასკნელი ორი წლის
 განმავლობაში აღკვეთილი იყო. მომავალი წლის იანვარში კულტურის
 სამინისტრო დაუდგებს დრამატურგებს 15 ხელშეკრულებას. უკვე დაი-
 წყო დრამატურგთა თემატური განცხადების წარდგენა ხელშეკრულების
 საქმეთა საშემართველოში. განაცხადი უნდა შეიყავიღეს, როგორც
 მუსულად ჩამოყალიბებულ თემას, ისე სოხუველური მონახამს. უპირა-
 ტურსობა თანამედროვე თემატიკას მიეყვება. საჭიროა თეატრებში აქ-
 ტური მონაწილეობა მიიღონ ამ საქმეში და წარმოუდგინონ კულტურის
 სამინისტროს, როგორც თემატიკა, რომელიც მათ აღწერისებთ,
 აგრეთვე ავტორთა კანდიდატურები.

ახალი პიესები

დრამატურგმა რ. თაბუკაშვილმა კაპიტალურად გაააქვეთა თეატრის
 კომპლექსი "ნაიკოძის მდივანი", რომელიც ახლა მარჯანთშვილის თეატრში
 მიღის "გამაფხულის ნიღვანის" სახელწოდებით.

გ. ქვლეძაძის პიესა შესახებეთა ყბოვრებიდან "ხმა გუ-
 ლისა" წარმადებთ დაჯგა წელს ქუთაისის თეატრმა. პიესა თანგმ-
 ნილია რუსულად და მოწონებულია გრიბოელოვის თეატრის მიერ, რო-
 მელსაც განსწახელი აქვს განახორციელოს მისი დაჯგმა დეკადის
 შემდეგ.

მუგლიოის თეატრმა მიიღო და დაჯგა ვ. ახალკაციშვილის პიესა
 "მანიონი ფოლადური", რომელიც მადურებელმა წარმადებთ მიიღო.

ოსი რეჟისორისა და დრამატურგის ყალიკოვის კომპოზია "სული-
 კოს ობიექტი" / ავტორის ნებართვით ვადემოქრატული გრ. ნუკუ-
 ბიძის მიერ / დასადგმელად მიიღო ფოფის, მუკვირის, ქიატურის
 და სხვა თეატრებმა.

დრამატურგმა გ. ბერძენიშვილმა თეატრებს მისცა ახალი პიე-
 სა ისტ.-რეჟორეჟორული თემაზე /1905 წელი ვერიაში/ "დაქრილი არ-
 წივი", პიესა უკვე ვადემა ბათუმის თეატრმა. ამჟამად მის დადგ-
 მამდე მუშაობს მარჯანიშვილის საბ. თეატრი.

რუსთაველის თეატრმა დასადგმელად მიიღო ვიშნევსკის პიე-
 სა "ოპტიმისტური ტრაგედია" / რეჟ. ა. ჩხარტიშვილი /, რომლის
 თარგმანი ეკუთვნის დ. ვარციხიშვილს.

მომარე შეყურებელთა ქართული თეატრი ამ სემონში დგამს თ.
 დუგდაძის "შავ ბიჭს", ა. თაბორიძის მლაპარის "სინდისის ქისა"
 /დგამს აგრეთვე მახანაძის თეატრი/, ბ. თათარაშვილის პიესას
 "ჯორჯიან ბრუნო". ამის გარდა თეატრის მიღებული აქვს დასადგმე-
 ლად ს. მთვარაძის ახალი პიესა-მლაპარი "უბადლო მშენებანავენი".

ქუთაისის თეატრმა დადგა დ. სანიკიძის ისტორიული პიესა
 "კაიუს გინაჯი", რომლის დადგმა თეატრმა მოუძღვნა დ. მესხიშვი-
 ლის საფუბილდო დღეებს.

გორის თეატრმა დასადგმელად მიიღო შ. ამისხილაშვილის და
 გ. სავინაშვილის პიესა.

იგი ხნის შესვენების შემდეგ კვლავ მიღის სყენაძე ქართუ-
 ლი დრამატურგის საინტერესო ნიმუშები - ი. ვაკეის "შამილი"

**[ოთხის თვალნი], ი. . . გვერვანიშვილის "მსხვერპლი" / მარჯა-
 ნიშვილის, ქუთაისის, ოთხის, ჭიათურის და ხხუა თვალნივნი], შ.
 რატიანის "კაკად ჯუღში" / ქუთაისის თვალნი / და "გუშინდელინი"
 / ჭიათურის თვალნი].**

ღანშუნი თვალნი

**შიშინანი სემონში ვადახალიდა მთელი რიგი თვალნივნი
 ხელმძღვანელია.**

**საქართველოს სსრ კულტურის მინისტრის ბრძანებით რუსთა-
 ველის თვალნივნი დირექტორად დაინიშნა აშხ. დ. ანთაძე. ამავე
 თვალნივნი დამდგმელ რეჟისორად დაინიშნა ა. ჩხარციშვილი.**

**გრიბოედოვის თვალნივნი დირექტორად დაინიშნა პ. კანდუ-
 ლავი.**

**მარჯანიშვილის თვალნივნი დირექტორად დაინიშნა აშხ. ვინიკო
 ანჯაფარიძე.**

**მარჯანიშვილის თვალნივნი ყოფ. დირექტორი აშხ. ი. გვინჩი-
 ძე ვადავანილი იქნა ხელმძღვანელის საქმეთა სამმართველოს უფროსის
 მოადგილე.**

**გორის თვალნივნი მთავარი რეჟისორად დაინიშნა რეჟისორი შ.
 ქანუხანიშვილი.**

**საქართველოს სსრ კულტურის სამინისტროს კადრებისა და
 ხანდავრო დაწესებულებათა განყოფილების უფროსად დაინიშნა აშხ.
 ჩუხანი. კადრების განყოფილების ყოფ. გამგე აშხ. ი. ლუსკაძე
 დაინიშნა კონსერვატორის საქართველოს კანტორის უფროსად.**

შემოქმედების საღამოები

მერი ნაკაშიძის შემოქმედების

საღამო

მიმიონანიე წლის 21 დეკემბერს ხელოვნების მუშაკთა სახლში ჩატარდა რესპუბლიკის სახალხო არტისტის მერი ნაკაშიძის შემოქმედების საღამო. საღამო შესავალი სიტყვით გახსნა რესპუბლიკის სახალხო არტისტმა აღმწესანდრა თოძეძემ.

მერი ნაკაშიძის შემოქმედების შესახებ მოხსენებზე ნაკითხა აშხ. აკ. ძიძიჯურიძე. მოხსენებებში ილაპარაკა რა მერის ნაკაშიძის ნაყოფიერი შემოქმედების მუშაობის შესახებ, აღნიშნა, რომ მ. ნაკაშიძის დამსახურებზე ქართული საოპერო ხელოვნების განვითარების საქმეში საკმაოდ თვალსაჩინოა.

— მერი ნაკაშიძე, — განაგრძობს აკ. ძიძიჯურიძე, — ერთ-ერთი შესანიშნავი წარმომადგენელია ჩვენი საოპერო ხელოვნებისა. იგი ბრწყინვალედ გამოიხატა არა მარტო საოპერო სყუნამე, არამედ მსჯინვალედ მონაწილეობას იღებს კონსერვატივიზმის, როგორც საქართველოში, ისე საბჭოთა კავშირის სხვადასხვა ქალაქებში, რომელსაც არა ერთი მაყურებელი დაუტოვებთ თავისი უპირილი წარწამა ხმით.

რუბილანის გვლთბილად მივსაღმწენ და ყვაჯიღების თაიგვლები მიწინავეს — საქართველოს თვალწინაღი საზოგადოების პირებიღიყუმის სახეღით მწწნარღმა როღონ ქონქიღამ — ნ. ჟაღიღამღის სახ. თბიღისის ოპერისა და ბაღეღის სახეღმწიღო თვალწინის

კოდექსების საბეჭდო ნუსხეების და მსახურებზე ანგისებში
 მის. ყვარელაშვილმა, კ. მარჯანიშვილის საბეჭდო თანაგრძობის
 კოდექსების საბეჭდო ნუსხეების საბაღბო ანგისებში^{მა} კ. კობახი-
 ძე. დასასრულ განმარტა კონსერვტი, რომელშიაყ მინი ნაკაშიძემ
 შეასრულა თავისი საკონსერვტი მრგვრამის საუკეთესო ნომინგბი.
 შესრულებული იქნა შერაუსის, ვერძის, დედიბას, ბრეხსილოვსკის,
 დ. ანაყიშვილის, რ. დადიძის, ნ. გუდიაშვილისა და სხვა კომ-
 პონირითა ნაწარმოებები.

მინი ნაკაშიძის მიერ დიდი ექსპრესიით იქნა შესრულებუ-
 ლი მისი მასწავლებლის პროფ. დიმიტრი შვედოვის სულია. რომა-
 ლის პარტიას ახრულებდა თვით ავტორი დ. შვედოვი, ხოლო ვიოლი-
 ნოსა და ჩელოს გ. ოქროშინიძე და ი. ჭეიშვილი.

აკაკი მგვლიძის შემოქმედების ხალამო

ონ დეკემბერს ზათუმის უნაღაფედ თვაღრში ვაიზართა აკაკი მგვლიძის სახყენო მოღვაწეობის 25 წლისთავისაჲში მიძღვნილი შემოქმედებითი ხალამო. ხალამო შესავალი სიღყუით ვახსნა აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის კულტურის მინისტრის მოადვილემ ილია რურუამ. აკაკი მგვლიძის შემოქმედების შესახებ მოხსენება ვააკეთა აკაკი შონიარ. მოხსენებებმა აღნიშნა, რომ აკაკი მგვლიძეს დიდი ღვაწლი მიუძღვის ქართული თვაღრადური ხელოვნების ვანვითარებაში. ვანსაკუთრებოთ მას კარვად იყნობენ ზათუმელი მავურებლები, როგორც ნიჭიერი მსახიობხ. მას შესანიშნავად აქვს ვანბორიყიდვული "მეზღაურეჲში" ხარისწონოვის როლი "რუსეთის ხაკოთხში" - მაკუფრსონის, "კორმეურნის ქონწინებაში" - ლომკაყა, "ხურიამის ყობეში", - ოსმანალა, შევარიფენში" - ზამღერი, "ერთ ქალაქში" - რადწიკოკი და "მოსკოური ხასიკათში" - მოღვაშოვის როლი. აკ. მგვლიძეს თავისი გამსახურებისათვის საქართველოს მთავროზამ, ღიანიჭა რესპუბლიკის გამსახურებული მსახიობის სახეღწოება.

სალამომე საქ. თვაღრადური სამოვადოების სახელით მივსარება რესპ. სახ. არღისღი ვ. რინიძე; ზათუმის თვაღრის სახელით საქართველოს რესპუბლიკის სახადრო არღისღი ნუნუ თეთრადე. დასასრულს ვაიზართა მხალღრული ვანყოფილება, რომღღშიაყ მოწანიღწოზა მიიღო აკაკი მგვლიძემ.

შალვა ხონელი / გოგოლაშვილი / შემოქმედების

სალამო

მ დეკემბერს ქუთაისის დაბო მესხიშვილის საბავშვო თეატრში ზაქარიაშვილის თეატრალურმა სამოგზაუროდამ დაბო მესხიშვილის საბავშვო თეატრთან ერთად ჩაატარა ზესუბელიის დამსახურებული არისტოკრატის შალვა ხონელის დაბადებიდან 70 წლის და სასყენო მოღვაწეობის 50 წლის აღსანიშნავი შემოქმედების სალამო.

შალვა ხონელს ჩველდუმიადედი ქართული თეატრის უფლებობისა და ბედუკლმარსობის ანა ერთი და ორი მნანგ. ნაყოფი უგემია, მაგრამ ქართული თეატრის სხვა თავდადებულ მუშაკებთან ერთად იგი არ უმინდებოდა სიძნედეებს და გარკვეული წვლილი შექმნოდა მისი წინხელის საქმეში.

ლყუილად კი არ აშობოდა ჩუსეთის დიდი მოაზროვნე ბესარიონ ბეღინსკი, რომ ადამიანმა თეატრში უნდა იყბოროს და თუ შეიძლება თეატრშივე უნდა დაამთავროს თავისი სიყოყბილო.

თეატრის სიყვანულით "დასწედეება" ისეთი ავადმყოფობაა, რომელსაყ შედრიყინამ ვერაფერი მოუბენხა და ამ საკითხის გარაჭრა თვით მაყურებელს შიანლო. შიანება, თავი იმილომ, რომ იყოდა ამ დაავადების სიკვდილიანობა არ მოხდეს, ანამდე მოსდეს შემოქმედებოთ გამარჯვება და სიბარული.

შალვა ხონელის მშობლები ჯერ კიდევ გასულ საუკუნის 70 წლებში მონანილობრენ ქუთაისში ვერო კლდიაშვილიცა და აღორთქიდანძის ხელმძღვანელობით დაარსებულ თვითმოქმედ დასში, რომელსყ საქვედომქმედო მიმნით ხშირად მართავდა სპექტაკლებს.

● ნომერლიყ იმ დროს ქუთაისში ერთადერთი სათავაჯრო ორგანიზაციას წარმოადგენდა.

1879 წელს იღია ჭავჭავაძეს, აკაკი წერეთლისა და მამონტედი სხვა გამომცემელი საზოგადო მოღვაწეების ინიციატივით საფუძვლი ჩადგანა განახლებულ მუდმივ ქართულ თვაჯრის. ამ თვაჯრის შემადგენლობაში მიწვეულ იქნა შადვა ხონელი მამა სიმონი, ნომერლიყ ვასო აბაშიძის ინიციატივით გამოყოდა სიმონ სუიომონის-ძეს ფსევდონიმით. ის 46 წელი ემსახურებოდა ქართულ სყენას. შადვას ბავშვობაში ხშირად ესმოდა საუბარი საეიწორ ქართული კულტურისა და კერძოდ ქართული თვაჯრის შესახებ, რაც მასში წერგავდა თვაჯრისადმი სიყვარულს.

მშობლებმა შადვა სასწავლებლად შიბანჩეს თბილისის ქართულ გიმნაზიაში, ნომერლიყ სათავაჯეში ყნობილი ქართული ისტორიკოსი და ანტიკლოგი ე. თავაიშვილი, და შემდეგ კი განთქმული პედაგოგი შოო ჩიჯაძე ხებმძღვანელობდა.

სკოლაში ხწავლის პერიოტში შადვა ხონელი დაუახლოვდა ქართულ სყენას. იგი პირველად გამოყოდა აჩაქსიანის თვაჯრში გამართულ ქართულ წარმოდგენაში ეჩეშია ვულისაშვილის პიესაში "ყსოვრების ბრძოლა", სადაყ არჩილის როლი შეახრულა. მას შემდეგ იგი სისყვრეზაყრად მონაწილეობდა თბილისის ეგრეწოდებულ მუშათა აუცილონიების მიერ გამართულ სპექტაკლებში. მშრომელთა სიყვარულით საჩგებლობდა იგი ავჭაღის, ავღაბრის, ვერისა და ხარჭუხის მუშათა აუცილონიები.

1905 წელს ხონში /სურეკიძე/ შეიქმნა პირველი პრეტესტანტული თვავრი, რომელსაც ჯერ ნიკო გვარამია ხელმძღვანელობდა, შემდეგ ვ. შარვაშიანი და მ. ქორიელი.

თუ ჩამოვხედავ სერიოზულ მუშაობას ვწეოდა მაშინ ხონის ეს პავლიანო თვავრი, ამის საილუსტრაციო საკმარისად დაჯანსაღებლად მისი რევიზორი იყო ა. სუმბათაშვილის "ლადაცი", დ. გინსთაუის "სამშობლო", აკაკის "პავლიანო კახი", პოლაპენკოს "ყბოვნიკის განმეორება", ი. ვედიანიშვილის "გამყვანი", ვ. შარვაშიანის "ოჯახი" და სხვა.

შ. ხონელი ამ თვავრში მისი დაახლოებული მუშაობა, ჯერ კიდევ ახალგაზრდა ხონის სყვანამე შეასრულა ისეთი პასუხისმგებელი როლები, რომლებიც პოლაპენკოს "ყბოვნიკის განმეორება" - ანერევი ვ. შარვაშიანის "ოჯახში" - აღექვანდნენ ქუთაისის თვავრში შ. ხონელმა 1912 წლიდან დაიწყო მუშაობა, იმ წელს ქუთაისის დასს უკვე გამოყოფილი და სახელმძღვანელო რევიზორი მისივე ქორიელი ხელმძღვანელობდა.

1913 წელს ბაქოში მუშაობდა ქართული თვავრი, რომელსაც სათავეში ვედა შარვაშიანი იდგინა. შარვაშიანი ამ დასში ერთ-ერთი წამყვანი მხატვარი იყო.

შ. ხონელი 1923-25 წლებში ხელმძღვანელობდა ჭიათურის თვავრს.

ქართული თვავრის ისტორიაში განსაკუთრებული მოვლენა იყო 1928-29 და 1929-30 წლების ქუთაისის თვავრის სენსონები, რომელსაც სათავეში ვედა ქართული საბჭოთა თვავრის რევიზორი

სანდომო საღამოს შესავალი სიტყვით ხსენის — აშხ. დ. ჭიჭილი, რომელიც მოკლე შინაარსიან მიმოხილვას აკეთებს შ. ხონელიის მიერ ჩატარებული მუშაობის შესახებ.

შალვა ხონელიის ცხოვრებისა და სასყენო მოღვაწეობის შესახებ მოხსენებით გამოუვიდა თეატრმსოღნე აღ. ბურთიკაშვილი, რომელიც თანთორ განიხილა შალვა ხონელიის თეატრალური მოღვაწეობა. შემდეგ სიტყვა ფილმვა ავტორისა და პრეზიდენტის გუგუთილებიან გამგეს აშხ. ჯავდეაძეს. საქ. თეატრალური საბოგვაოების წარმომადგენელს დ. ჩხვიძეს, მარჯანიშვილის საბოგლობის თეატრის წარმომადგენელს აშხ/ შ. გომელაურის, აკაკი წერეთლის საბოგლობის ჭიათურის თეატრის მთავარ რეჟისორის პ. თრანგიშვილის, ვასო აბაშიძის საბოგლობის მუხკომედიის თეატრის წარმომადგენელ აბაკვილიას, დრო შესხიშვილის თეატრის კოლექტივის საბოგლობით ურესავს ა. მურუსიძე, პირველი კინოოპერატორი ამაშუკელი და სხვა დანესებულებათა და ორგანიზაციების წარმომადგენლები.

დასასრულ შ. ხონელი მადლობით მიმართავს დამსწრე საბოგვაროებას, წარმომადგენლებს და თავის კოლექტივს.

შხალვრელ განყოფილებაში წარუგნებლი იყო შალვა დარინისპივისა " კაკად გულში!", რომელიც შალვა ხონელი ახალგაბინრობისას შექმნა — ხახვს პანასკილის როლს ასრულებდა, ისევე შესანიშნავად, როგორც 30 წლის წინად, რომელსაც ან ფეფობოდა ხანდაზმულობა.

ვასო აბაშიძის საბერძნის მუსიკალური

კომპოზიციის ანბრეამირა მსახიობების

შემოქმედების საღამო

პ.წ. 28 ოქტომბერის საქართველოს თეატრალური სამსჯავროებამ ეს ვასო აბაშიძის საბერძნის მუსიკალური კომპოზიციის თეატრში შიანყება ანბრეამირა მსახიობის — თარი ბახტაძის, აინათონ შერკვირადის, ვვვენია ვურაშვილის, დიმო ბერაშვილის და მურაბ კახიანის შემოქმედების საღამო.

საღამო ვაბსნა საქართველოს თეატრალური სამსჯავროების პრეზიდიუმის მასუბისმგებელმა მდივანმა ვ. ჩხვიძემ, რომელმაც დაშსნივ სამსჯავროებას ვააყნო ანბრეამირა მსახიობის შემოქმედების განვლილი გმა.

თეატრმყოფე კ. ვანერელიამ ვააკეთა ვრწყელი მოხსენებმა მსახიობ დიმო ბერაშვილისა და მ. ბახტაძის შესახებ — და თეატრმყოფეში ვთერი ვავითაიამ აინათონ შერკვირადის, ვვვენია ვურაშვილის და მურაბ კახიანის შესახებ.

ანბრეამირა მსახიობებს მივსარმნენ: მუსკომპოზიციის კორექცივის საბერძთ თეატრის მთავარი რეჟისორი შოთა მესხი, მავრ-ვამშორის კომპინაქვის კომპავშირის კომპოვეტის მდივანი ვთერი ჩხვიძე, რუსთაველის საბერძნის თეატრის ანბრეამირა მსახიობების საბერძთ მსახიობი თამამ ქვანიანი, სტალინის საბერძნის საბერძნითო უნივერსიტეტის სტუდენტების

სახელით ჯგბდ წინუა¹, მარჯანიშვილის სახელობის თეატრის სახელით მსახიობი ვიოლეტი ურდიაშვილი, სანკუელეურის თეატრის კორექტორის სახელით მსახიობი— დიმიტრი ურდიაშვილი, თბილისის მექანიკური ქარხნის სახელით ინჟინერი ნედი კვდიაშვილი, 89—ე საშუალო სკოლის მოსწავლედა სახელით ბეთლემელე კვასის მოსწავლე ს. ალავეცი და სხვ.

ახალგაზრდა მსახიობების სახელით, სამადრიბოელი სილყვა მარმოსთქვა მსახიობმა მ. კახიანიმა.

დასახრულ წარმოცვნილი იქნა სყენები და წაწყვეტები თეატრის დადვმებიდან. ოფენბახის "მერიკორა", და ანიშვილის "ღინარა", შ. მილჩაევას "საყვანიელი ბისშვილი", ან. კერესელიძეს "სამი პავლიძელი" და შ. ამილჩაიანიშვილის "წაწყვნილი საქრმო".

**გ. ერისთავის სახელობის გორის სახელმწიფო
თეატრის მსახიობების ელდრიმერ ყბვარიაშვილის
და გივი ყიყუქიშვილის შემოქმედების ვაშა**

ელდრიმერ ყბვარიაშვილი დაიბადა 1929 წელს ქ. თბილისში, მისაძნაძურის ოჯახში. მომავალ მსახიობს შალვათაძიდანვე იწყებდა სყენა და თეატრალური ხელოვნება. აქტიური მონაწილეობას იღებდა სკოლის თეატრალური წარმოდგენების შემართებაში, იგი სკოლაშივე იწყებდა ყურადღებას საინსტრუმენტული კითხვით.

ჯერ კიდევ მე-7 კლასის მოსწავლე დროს ყბვარიაშვილი მამუშაოე მიიღო ნათელის რეჟისორის კლუბთან არსებულ დრამატულ წრეში, სადაც რეჟისორი გიორგი დიმიტის ხელმძღვანელობით იღებდა აკაკი წერეთლის "კინტო". ბევრი ბავშვა მოუხდა დროს რომ მისთვის შალვა იმდენი ვანსახიფრება დაეძალდებინათ. მოუხდებდა იმისა, რომ ახალგაზრდა მსახიობმა ვერ შეესაძლოა რეჟისორის ვანსახიფრება, შემართობისათვის თავი მიაჩნა არ იყენებებია. იგი მონაწილეობს კლუბთან არსებულ დრამატული წრის პირი ვამანთურ სპექტაკლების მასიურ სყენებში, ეხმარება ბავშვებს რეჟისორის დადგარში და სხვა. მანამ რეჟისორი მადე დაინახავს მასში კარგი მსახიობური მონაცემებს და აძლევს

პირველ ჩოღს,

რომელიც წარმალეობით იქნა მის მიერ ვანხორცილებული, და სურ
 მადე ამ წინს წამყვანი მსახიობი ვახტა.

ვანსაკუთრებული წარმალეობა ხვდა ვლადიმერ ყუბანიაშვილის
 1947 წელს, როდესაც მან მუშა- მოსამსახურეობის რესპუბლიკურ
 დათვალეობაზე ოსტრეტიზად შეასრულა ანჩილის ჩოღი, ერთ-ერთი
 მთავარი ჩოღი აღქვანაშვილი — პოკოვას პიესაში "გმირი!" აი რას
 წერს ამ ჩოღის შესახებ ჩვენი ნიჭიერი რეჟისორი ბელეგინის
 დამსახურებული მოღვაწე ვასილ ყუშილაშვილი: "მეშინებებოდა
 შორის უნდა აღიწინებს ვ. ყუბანიაშვილი- ანჩილი ვ. ყუბანიაშვი-
 ლი... უნდა ნიჭით დაჯილდოებული ახალგაზრდა, სწორი ხერ-
 ძეგანელობით მას შეუძლია სახარვედო მსახიობი ვახტა!".

ვლადიმერ ყუბანიაშვილი ან კმაყოფილება დინამიკურ
 წინეში მუშაობით, მისი ოცნება სყენაა, პირობული თვალნი
 აი საშუალო სკოლის დამთავრების შემდეგ მას ჩვენ მარჯანიშვი-
 ლის სახელობის თეატრში ვხვდებით. ვლადიმერ — ყუბანიაშვილი,
 — ავრთვე რარიყხელი იქნა თვალნიდან ანსებულ დინამიკურ
 სტუდიაში. შემდეგ ე. ყუბანიაშვილი ვადაყვანთ გორის თეატრში,
 სერაც მას აკისრებენ ჯაფარი-ჯღერის ჩოღის ვანსახიერებას ი. ბო-
 საშვილის პიესა "ჩაძირული ქვებში" და აი ყუბანიაშვილი- ~~თავის~~
 პირველი წამყვანი წარსევა მაცურებებოდა წინაშე, რომელმაც

თავის ჯუღნაფერობით, ჩოღის შინაგანი ბუნების სწორი წარმოსახვით, დაბავნილი მიუყვანელით და უზარლოებით მოხიბვა მაყურებელი. აქვეან დაიწყო ვლადიმერ ყბვანიკაშვილის წამოღობი მჭომჭმევეების ყბოვნიება. წარმალვებებს ~~წინადასრულებული~~ ^{წარმალვებები} მოყვლა ყოველივე ამას კი მაყურებელთა სიშპათთა, სიყვანიელი და ვაჟასება.

ღ. ყბვანიკაშვილითა რჩეულითადათმევე ჩოღი ვანასახიყრა, ჩომიღელთა შოჩის ვანსაკუთრივით აღსანიშნავითა ვლიშპარ ვრისთავი ქვლბაქიანის "აქმელება ვიად მივობჩობანე", მოანი მოთაჩანთ ჩიანი შიჩვანსადევის "პალეობსება", ჟვირინანელი შიღეჩის "ვეჩვობა და სიყვანიელი", ვიოჩი ი. ჭავჭავაძის "მოთაჩანთ ქვირევი", ვათიკო მიხიკე "ვლახის წაამბობი", ვანიჩის ჯავახიშვილის "ანსენა მანიბეღელი", ჯემელი ვანდვლავის "მანი წყნეთელი", სიღვიკო ვოღოჩის "ოჩი ბავრონის მსახვირი", მვირინსკი ვაპიღის "ღენინი" და სხვ.

ჩოვროყ ყბვანიკაშვილი ასევე ვივი ყიყვიშვილი სამანი-აღიანად ითვლებს ვ. ვრისთავის საბეღობის ვოჩის თვალჩის წამევეან მსახობად. ვივი ყიყვიშვილი ვიბადრა 1931 წელს ქ. ვოჩში. მას თვალჩისადმი სიყვანიელი ჰავშვობიღანევე შთავნიჩვად და სურ პალაჩამ ჩაჭამი ვაასყენიყრა საბავშვო მოთხრობა

მადამურთო ომის თემაზე "სონ კინტეინ კურეი" შეკრიბა ცოლ-ამ-
ბანავები და ამ სპექტაკლის რეჟისორ-დამდგმელი და მთავარი
როლის შემსრულებელი თეოდორ ნუმ.

თეატრალური ხელოვნებით ვადაყვებულმა გ. ყოყიშვი-
ლმა მსკიყვედ ვადანყვივა პროფესიულ თეატრში მუშაობის დანყ-
ბა, მაგრამ ნათესავები წინ აღუდგნენ მის სურვილს. მაშინ
ის თბილისიდან გორში გადასამაჯრა და ჩადიოყბა გორის თეატრში.
გორის თეატრში მას დიდი დან-მარება გაუწიეს რეჟისორებმა პა-
დო დინანვიშვილმა და სკოლა ვარნაძემ. გივიმ სულ მადე დამსა-
ხურა მადურებელთა სიყვარული. მისი შემოქმედების დავაჯვადყ-
ბაში დიდი როდი ითამაშა რეჟისორმა ვასილ ყუშიცვამვილმა, რო-
მელიმაც სწორი მიდვომით ადვილი მოუძებნა მას თეატრის კოდეცო-
ვი.

დღიდან მუშაობის დანყბისა გივი / ყოყიშვილს მმ-დე რო-
დი აქვს შესრულებული. მან მრავალი საინცერესო სახეები შექ-
მნა, მაგრამ ვანსაკუთრებით დიდი წარმატება ხვდა მას ჩვინი
ეპოქის დიდი ადამიანის სვადინის სახის ვანსახიერებაში. მის
მიერ შექმნილი სვადინის სახე პიესებში " სიჭაბუკე ბედადისი",
" ნაპინკვილიანი" და " ვამოქყევა"-ში მას აყვნიებს დიდი შესა-
ძლებლობის მქონე მსახიობთა ჩვივბში.

გივი ყოყიშვილს დიდი აქციორულ შესაძლებლობაზე

მთავარ შეწყვეტებს ის ფაქტით, რომ იგი ერთნაირი სიძლიერით აღსახიფტებს მოხუცს თუ ახალგაზრდას, გმირს, ბოროტს თუ კეთილშობილ ადამიანებს. ან შეიძლება მის შემოქმედების ბოლოაქტის ვადებზედ და თავაღიან ან წარმოგვიგებს კეთილი მოხუცი უმთავრესი პიესაში "კაცო და მგელი" და რამდენი უზრატეობა და სითბოა ჩაქსოვილი მის ყოველ მოძრაობაში და სიტყვაში. იგი მთელი სისრულით ვადგომავს ამ კეთილშობილი მოხუცის იერსახეს. ან რა წარმტყობა გვწინის როდესი დაუიანისა და ქორქიას პიესაში "დავით გურამიშვილი".

გ. ყოყმანის შექმნილი სახეებრიდან ვანსაკუთრებით აღსანიშნავია ონისე "ბევის ბერი ვოჩა", შალვა "თქმულება დიადი მევობრობამე", ფლონინა "ორი ბატონის მსახური", მინანჯვლა "მინანჯვლა" და სხვ.

ა.წ. 19 დეკემბერს საქართველოს თეატრალურმა სამოგავროებას და გ. ვინსთაუნის სახელობის ვოჩის სახელმწიფო თეატრმა მოაწყვეს ვ. ყუბანიშვილის და ვივი ყოყმანის შემოქმედების საღამო. საღამო შესავალი სიტყვით გახსნა თეატრის დირექტორმა გ. ნავროსაშვილმა. მოხსენება თვამამე "ვ. ყუბანიშვილის და გ. ყოყმანის შემოქმედების შესაბამის" წაკითხვა თეატრისმორე ვ. ვანგილიამ. მსახიობებს მისასაღებელი სიტყვით მიმართეს ვოჩის თეატრიდან ჩესპ. დამსახ. ანტონისმა მ. ბენედიქტოვი, ჩევილიამ ვ. ფარულიამ, თეატრალური სამოგავროებიდან ს. ვარნაძემ, მანჯანიშვილის თეატრიდან გ. სიბანელიძემ,

ჩვეთსონმა ვ. ყუშიკვაშვილმა და სხვ.

**ღღაღიშინ ყხვანიკაშვილმა და გ. ყიყუიშვილმა მადლობა
გადაუხადა და მხნე ხანოვადოვბას ესთაენ მადღისყემილადის
შემდეგ მათი მონანიღეოზით ნანიმოჯენილი იქნა სყენეზი გონის
თფაქრის დაღვმეზიდან.**

საქართველოს თვალნადური სამოვლევებო შინა

ჩაღრმავებული კონკურსის შედეგები

1957 წელს საქართველოს თვალნადურმა სამოვლევებო ჩაღრმავებულმა კონკურსი მიძღვნილი დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის 40 წლისთავისადმი. კონკურსში, მონაწილეობდა საქართველოს ყველა თვალნი, რომლებმაც წარმოადგინეს სპექტაკლები და სხვა მხარეები თანამედროვე ან ისტორიულ-რევოლუციური თემაზე შექმნილი პიესებზე.

ვამოწყობილი იყო სპეციალური ჟიური, რომლებმაც ადგილებზე შეამოწმა თვალნადურის შინა წარმოდგენილი სპექტაკლები და პრემიები მიანიჭა რეჟისორთა, მსახიობთა და მხატვართა ნამუშევრებს შემდეგნაირად.

პირველი პრემია მსახიობებს

1. საქართველოს სსრ სახალხო არტისტს კ. ბოლუჯის ა.ს. ვინიჭდობის სახელობის თვალში სპექტაკლ- "მინიხანე ნურა"
2. ი. ლენინის სუბურნი სახის ვანსახივრებისათვის.

2. საქართველოს სსრ საბაღიშო ანკისებს ს.თაყაიშვილის
 ბ. მარჯანიშვილის საბეღობის თვალწინ სპექტაკლ- "წიკოპობის
 შიკვანი"-ს გვიის სყენური საბის ვა საბიგნიგობისათვის.

3. საქართველოს სსრ საბაღიშო ანკისებს ვ.ვობიძე-
 შვილის ვ. მარჯანიშვილის საბეღობის თვალწინ სპექტაკლ
 "ესკადრის რაღვება" - ზოყმან ვობიძის სყენური საბის ვან-
 ბონიგვიგობისათვის.

4. მსახობ ვ. ნინუხა. ვ. მარჯანიშვილის სა-
 ბეღობის თვალწინ სპექტაკლ "წიკოპობის შიკვანი" ხაჯთასის
 საბის ვანსაბიგნიგობისათვის.

5. მსახობ ი. მხაძეს ვ. გრისთავის საბეღობის
 ვონის საბეღონიგობ თვალწინ სპექტაკლ "წინაშური" ილია ჭავ-
 ჭავაძის სყენური საბის ვანსაბიგნიგობისათვის.

შეორე შინგობა

1. საქართველოს სსრ ვამსახურიგობი ანკისებს ა.მობი-
 ძეს ვ. მარჯანიშვილის საბეღობის თვალწინ სპექტაკლ "წიკო-
 პობის შიკვანი" ვ. ჯაფარიძის სყენური საბის ვანსაბიგნიგ-
 ბისათვის.

2. Նախարարության ներքին գործերի վարչության անդամները Գ. Գաբրիելյանի և Վ. Մանուկյանի նախագահությամբ կազմակերպվող Գ. Գաբրիելյանի և Վ. Մանուկյանի հիշատակը պահպանելու նպատակով «Գաբրիելյանի և Մանուկյանի հիշատակը» – ցանցի ստեղծումը և պահպանումը:

3. Նախարարության ներքին գործերի վարչության անդամները Գ. Գաբրիելյանի և Վ. Մանուկյանի հիշատակը պահպանելու նպատակով «Գաբրիելյանի և Մանուկյանի հիշատակը» – ցանցի ստեղծումը և պահպանումը:

4. Նախարարության ներքին գործերի վարչության անդամները Գ. Գաբրիելյանի և Վ. Մանուկյանի հիշատակը պահպանելու նպատակով «Գաբրիելյանի և Մանուկյանի հիշատակը» – ցանցի ստեղծումը և պահպանումը:

5. Նախարարության ներքին գործերի վարչության անդամները Գ. Գաբրիելյանի և Վ. Մանուկյանի հիշատակը պահպանելու նպատակով «Գաբրիելյանի և Մանուկյանի հիշատակը» – ցանցի ստեղծումը և պահպանումը:

6. Նախարարության ներքին գործերի վարչության անդամները Գ. Գաբրիելյանի և Վ. Մանուկյանի հիշատակը պահպանելու նպատակով «Գաբրիելյանի և Մանուկյանի հիշատակը» – ցանցի ստեղծումը և պահպանումը:

7. Նախարարության ներքին գործերի վարչության անդամները Գ. Գաբրիելյանի և Վ. Մանուկյանի հիշատակը պահպանելու նպատակով «Գաբրիելյանի և Մանուկյանի հիշատակը» – ցանցի ստեղծումը և պահպանումը:

პირველი პირობა რეჟისორებს

1. საქართველოს სსრ ხელოვნების დამსახურებულ მოღვაწეებს ნ. გოძიაშვილს ე. მესხიშვილის სახელობის ქუთაისის სახელმწიფო თეატრში ვ. ქვიციანიას პიესა — "სამა ვუძღვება" — დადგმისათვის.

მეორე პირობა რეჟისორებს

1. რეჟისორს ე. იოსელიანს ვ. შარვაშიაშვილის სახელობის თეატრში ნ. თაბუკაშვილის პიესა "რაციონის შიდანი" დადგმისათვის.

პირველი პირობა მხატვრებს

1. მხატვარი ი. შიგვანს თბილისის თეატრების ქართულ თეატრში ვ. ვოკიაშვილის და ჭილაშვილის პიესა "კონკიას" მხატვრული გაფორმებისათვის.

მეორე პირობა მხატვრებს

1. მხატვარი ე. თაყაიშვილს ე. მესხიშვილის სახელობის

ქუთაისის სახელმწიფო თეატრში გ. ქვიციანიძის პიესა
"ბა ვულისა" მბატონური ვაჟონიშვილისათვის.

შემოქმედებითი მივლინებით ქ. თბილისში დაჯილდოვ-
ბული ანიან შემოვეცი მსახიობები:

- თათიან — ს. ყურაშვილი, უ. ჩხვიძე
- მუხომბილიან — შ. მახია, ე. ყურაშვილი
- ბათუმბილიან — ი. ყანაძა, ვ. ლომიძე
- თეატრბილიან — გ. მამუკიშვილი, ბ. მარტოშვილი, ვ. კუჭავა.
- ქუთაისბილიან — მ. მთავარი, ვ. ჯაფარიძე, ი. ბაღვაშიანი.
- ჭიათურბილიან — ნ. ვინაშვილი, ა. მახვილი, ვ. ვაშაძე
- ვ. მოღვაძე.

მახარაძე — ი. ანთონიძე, ვ. მუხომბილიანი, ე. მუხ-
ომბილიანი.

ვინიან — სყენის მემანქანე ი. მუხომბილიანი.

ჩუბინაშვილის სახელმწიფო თეატრი, სტალინის ობლასტი და ქართული თეატრები
კონკურსში ან მონაწილეობდნენ, ვინაიდან მათ 1957 წლის
7 ნოემბერს მდე ან ვანახორწყის კონკურსის მიერ დაჯილდოვ-
ბული.

Ճգնաժամային շրջան

Ճգնաժամային շրջանն արագաճող տնտեսական զարգացումների միջոցով շարունակվող քաղաքացիական պայքարի և պետական կարգի վերականգնման ճանապարհորդության միջոցով իրականացվող շրջան է, որի ընթացքում ևս մեծ ծանրություն կապվում է պետական կարգի վերականգնման հարցի և իրականացման հարցի հարցում։ Ճգնաժամային շրջանն իրականացվում է արագաճող տնտեսական զարգացումների միջոցով շարունակվող քաղաքացիական պայքարի և պետական կարգի վերականգնման ճանապարհորդության միջոցով իրականացվող շրջան է, որի ընթացքում ևս մեծ ծանրություն կապվում է պետական կարգի վերականգնման հարցի և իրականացման հարցի հարցում։

Ճգնաժամային շրջանն ուստի ունի ծանրություն, հարգանքատեղի, մեծացում, մարտնչական, փոփոխական և այլն։ Այս շրջանի ծանրությունը ևս մեծ ծանրություն կապվում է պետական կարգի վերականգնման հարցի և իրականացման հարցի հարցում։ Ճգնաժամային շրջանն իրականացվում է արագաճող տնտեսական զարգացումների միջոցով շարունակվող քաղաքացիական պայքարի և պետական կարգի վերականգնման ճանապարհորդության միջոցով իրականացվող շրջան է, որի ընթացքում ևս մեծ ծանրություն կապվում է պետական կարգի վերականգնման հարցի և իրականացման հարցի հարցում։

ბღერებს სველმუნებთან საბჭო მე-XX საუკუნის დიდი ნევოლუციო-
 ბისა სამოვარაუთებაში და მფუნცივრებაში.

ბრეზნი თვალის თვორეცოკოსი და პრატეცოკოსი იყო
 მის საბჭოთან მჭიკორი არის ვაკავშირებულე ვვრეშნოვებულე
 "გეპიკური თვალის ისტორია" - სთან, რომელსაჲ ის ავითარებდა
 სანი ათვულე წლის შანძირებე. და ბრეზნი სიყოფბლის უკანას-
 კნვედ დღევბაშიდგ ამჟვიყებდა, რომ მისი თვორია "გეპიკური თვა-
 ლის თვორიაა" / უვრეზნი პირობითია, თუშეა უკანასკნვედ დროს
 ავტორსაჲ აღანი აკმაყოფილებდა ეს თვორია /.

მკითხველებს, რომელთაჲ სუნი დრშიად ვაფუნონ გეპიკური
 თვალის თვორიას", შვიძიძია მიუუთითო სტატიაში "ბრეზნი
 ამრეწებების მბალვარი", ჟურნალი "თვალის" 1956 წ. აქ ვაკ-
 კმაყოფილები მხოლოდ შითითებია: თვალის, ბრეზნის ამრით,
 მაყურებლის ვანშანათლებელი უნდა იყოს. ვანავითაროს მასში
 კრამეცოკული და აქციური ვამოკიდებულემა ყბოვრებისაჲში,
 შოსნრაფემა ყბოვრების პრეზრესული ყვადებარობისაკენ.
 რწმენა და შესაძლებლობა. სამოვარეობის ვარდაქშნის, ადამიან-
 ნის აბლებუნად აღმრისა, ვანვითარებისა და სამართლი-
 ნობის გმით.

ბრწყინი შეურიჯებელი მღერი იყო სყვნამე მსახობის მინაჯრძნობით: თამაშისა, მესთანჯონების უდიდო დეჯონე ბით "შეპყრობილი" მსალერის წინააღმდეგი.

როჯონყ დიდი მოამრონე მსალერანი, ბრწყინი განსაკუთრებულ ყუნადღებას აქყევედა შეროქმედეგბითს პროყესში ჩაყოქმნაღერი ხანყისხ, ის ყოფდღეთის უანყოფდა სქემალერი ხეღონებას ის დიდი შემძღე სყენის პოღედი იყო მიმანთავედა ჩა ყოფდღეთის მაყურებლის გონიერიებას, ამასთანავე ის მუდამ ძიებამში იყო და ამ ძიების დროს მუდამ პოღეღობდა გრძნობეღის ვაშობახიღეს მთაბეჭედიღებას, რომღელსაყ ის ჰქმნიდა პიღხეღბით და ეადეგმებით, შეიძღეღა ვაღისამღღეროს, როჯონყ "ინტედექტუალერი მღეღეანება" ვ.ი. ადამიანის ხუღის ისედი მიჯრომანეობა, რომღის დროსაყ მძაფრი დაძაბული ამრის მუშაობა იწვევს აჩა ნაკღებ ძღიერი ემოყოონაღერი ჩეაქყიას.

1943 წელს, საშპობღოში დაბრუნებრისთანავე, ბრწყინმა შექმნა თაღედი თეატრი, რომღელმაყ შემღეღეში მთღე ქვეყანაში დიდი პოპულარიობა მოიპოვა "ბღერიღის ანსამბღის საბეღწოღეღბით". ბრწყინი კვღაე ჩაეწოთ თეატრის მუშაობაში. ამ წღებში იწყენსეღერი და დიდი მავლოღერი შემოქმედეგბითო მუშაობა ჩაღღრინა. ამასთანავე განავრძობღდა თაღედი თეატრის დაბეჭედეგბას ბეღერი წერიღობითი შენიშუნეღი უძღღენა თეატრის მუშაობას, აბაღე პიღესეღისადმი ჩეუქოსორეგბის და აქტეორეგბის მიღჯომას

და შეხსენებებს. 1951 წელს თავის თანამშრომლებთან ერთად გამოხსნა დიდი მოყვრობის ილუსტრირებული ნაშრომი შეიღვეგი ზაძაურით. "თვალში ბუშაობა", სადაც ყოველმხრივ გაშუქებულია "ზენიტის ანსამბლში" ჩატარებული გამოყვრება ბრუნვის ბიურ გამოყვრები ნაშრომიდან შიხი შენიშვნები თანგზინილია რუსულ ენაზე საერთო საბელწოდებით "თვალწარი პრაქტიკაზე ამარუნება".

ბრუნვი განსაკუთრებული პასუხისმგებლობით ეკიდება თავის თვორიულ ნაშრომს თვალწარის შესახებ და შხორღ დიდი რაკვირების შეიღვეჯ აქვეყნებდა შახ. ჩვეულებად პქონდა რაბ-დენჯერიშე გადაეკითხნა, შეგხწონებინა და ამილწომ მთელი წღ-ბის განმავლობაში ან გადასყვშიდა დასაბჭებად.

ქვემოთ ჩვენ ვბეჭებთ ბრუნვის შესხედლებას თვალწარე.

20. თვალწარე შეუქლია დიკვაქოს ძადღაუქვანებელი თავისუქადი მობიყია შხორღ რე შემთხევეაში, თუ ის თვითონ რავბმგბა ყბო-ჩების სამოგადოებრივი მიშინწარეობის დინებაში, თვითონ თუ შეუწინთღება შათ, რობერნიყ მიკთმინღად ისწრაფვთან შესამწინვეი ყულიღებბისაკენ. თვალწარე აქკიყინად უნდა შეუწინთღებ ხინამღელი-ღეს, იმისათვის, რომ მიკყყეს შესამღებლობა და უქღება უქრო ქმიღლითად ახახის ხინამღელიღ.

21. თუ ჩვენ გვინდა შემოქმიღებბითი შრომის დიდ გავლყვბას ბიკყყყთ, რე შემთხევეაში როგორ უნდა გამოიყყინებოღეს ნანამღე-გუნა სამოგადოებრივი ხადხის აჩხებობა? როგორი დამოკიღ-ბუღებაა საჭირო ბუნებასთან და სამოგადოებასთან. რამიღენად

ნაყოფიერია, რომ ჩვენ შევნივრებოთ ეპოქის შედეგება შევ-
ძლით შევღვივებოთ ჩვენი სიამოვნება?

70

თვედროს მთავარი ამოცანას შევადგინებთ დაბრუნება ვადმოყვება
და მისი წარმოებასავე შესაფერის ხერხების ვახსნივთებს დაბმა-
რებათ. ამიერიდან ყველაფერს მსახიობი არ უნდა აკეთებდეს,
თუმცა მთელი მხივი არაფერი არ უნდა აკეთებდეს მსახიობის
ვარაუდ. თვედრო ვადმოვყვებით, ვამოხაზავს დაბრუნება მთლი-
ნი კოდექსების მონაწილეობით. მსახიობების, წყვილების,
მხატვრების, კონსტრუქციების, მუსიკოსების და ქონივრება-
თის. ყველა ესენი იკრებენ თავიანთ შემოქმედებებს ძალას
ერთ მთლიან საქმიან, თუმცა არც ერთი მთავარი უარს არ
შეუძლებს თავის დამოუკიდებლობას.

74

ამნაირად ყველა მოძიეთა ხელმძღვანელი, რომელიც დაკავ-
შირებულია თვედროდურ ხელმძღვანელთან იმისათვის კი არ
არის მონაწილეობით რომ იყოს რომელიმე ხელმძღვანელის ვანმო-
ვადობებზე ნაწინამობი, რომელიმედაც ვაიქნეს და დაიკავრებს

տղալնալըրո խըղոցեթա, զրտո թղորդեխազան շնթա ջանեխջալ-
ըցթոըցե.

Իջցեոցոս խաճիրոա ոսցոո տղալրո, հոթըղոյ ջջաթըլլե
թղեաթըլթոթան ջանջոյալոա շղեղճիրոցո ջրթնոթա ըա եննադջա-
նո աթաթոանոա զրոոցրոյաթոյոյըլըթաթա ահեցթըլ ուլոհոլը
թոհոթըթո Մահոթըլլեոըլո ելլեմաթը, թալնամ ոսցոոյ ոթան
ջաթոոցլեոս ըա ալոլթնոս աթրո ըա թղջրթնոթա, հոթըլոյ շթ-
աթըլեոա ահեցթըլ ուլոհոլըլ թոհոթըթո.

ამრები თვალწარმართული ხელოვნების შესახებ

"მოაზის" ^ღ ნაწილის დაწინააღმდეგე აქვს სხვადასხვადას
 მოაქვეყნოს ჩვენი ქართული, ისე რუსი და ფრანგილი დიდ შე-
 მოქმედთა ამრები თვალწარმართული ხელოვნების შესახებ. ამ წოდებ-
 ში ჩვენ ვხვდებით დიდი მსახიობის და ჩვენი სუბსტანცი-
 დი-კუთხის ორგანიზაციებს მისი თვალწარმართული ნაშრომებიდან, რომელ-
 საყ დღესაყ თავისი აქტიურობა ან დაუკანგავს.

ვის ჩად უნდა ბარანებისა და სელიმბეგის მუცხველების
 მოკვსნიკური ხრიკების ეს ყოველი, სადაყ აღამიანები დაპირაკო-
 ზენ, ჩვენი შექმნები, მოძინაობენ ჩვენი მანიონელები და
 ყველაზე ორიგინალური, დაყვეთილ ამრებსა და ვინაობებს შამპანთუ-
 რის ხეობებით ხანააღმონო ვერს აძღვვენ.

ყოფა ან წიშნავს მხოლოდ ნ ლანსაყმლისა და ყხვირის მოხყო-
 ვის მანერის. ეს ანის მთელი ჯამი ყხვირებისა, რომელიც თავმო-

ყნილია უანკვეველ ავაშიანში. დანყვებული მისი ჩეჭმის
 ფონით და დამთავრებული მისი - თყნებებით, ჩნდებით, ამ-
 ჩოვნებით, დანდაბით, ღაღი მისი სულიერი სამყაროთი".

ხელოვნებაში წაყოვნადურის საფუძველია ანა შეჯრიკუ-
 დი ყნობა მწერის შანროშობის შესახებ, ან მისი ღიხვით-
 ლური თავისებულება, ანა მედ მისი შემოქმედების სიანბლ-
 ედ იმ ხაღის მოთხოვნილებებთან და იღვადებთან, ჩო-
 მედმაყ მილოთ იგი თავისი ფრის სულიერი ყბოვნების კულ-
 ლურედ ფაქტორად.

დახალე შენი ანმყოღან, ჩაყ ან მოკვდება მომავალში,
 იღამანაკე და იუტიჩე იმანე იხე, ჩოგორე ყვეჯიან და
 იღოქნებენ შენს ანმყომე "მომავალ საუკუნეთა" საუკე-
 თესო ავაშიანები.

ჩეჯისორის უღებებში თვალში მისი ნიჭისა და ყოღნის
 შინდაშინ შრომორეიდი უნდა იყოს.

მსახობი ვანახახიფრებს ემოქახა და მის ხახიათს,
 მამახადამე, ვბაუჩება ყვედა მის მნიშვნელოვან მოთხო-
 ნილებებს.

თვალნი წაგვა იმ უბოთ, რა გზითაჲ წაგვა ყბოვრება, ივი
 იყო, ანის და იქნება ყბოვრებოს ექსტრინაქტო, ხოლო ყვავ-
 და ის ფონიგბი თვალნიცა, რომეღბოჲ მოწყვეტილი იქნებოან
 ყბოვრებას ან მანერო რომელიღე ერთი მხრით მასთან ეკვაჲში-
 რებული, ზეჲინად დაბადებული ანსებანი ანიან. ისინი
 ყოყბობენ მხოლოდ იმიეროდ, რომ თვალნი რომონჲ სანა-
 ხაობაში, ხშირად ვადა მსყველ როდს თამაშობენ მთლით ვა-
 მოწვეუნი დროებოთი კაპინებოი. მანამ თვალნი, რომ-
 ჲონჲ ხველენებაში, ყბოვრებასთან მჭირო კავშირისა და
 მასთან ხრული შედეგების პრინციპი ანის, პრინციპი უყვ-
 დელი და უკვდავი.

რადგან პიესა თეთრ ქალადემე შავი ახლებოთ დაბეჭდი-
 ლი ფურცლებიდან ყოყბად შეყვედრებაში ვადავის, რადგან
 შიხი გმინები ზეითხველის წარმოგვენაში კი ანა, ანამედი
 მადურებლის წინაშე ანიან ვანსახიერებული მსახობის
 მიერ, შემოქმედება იყოფა ონად, რომონჲ ან უნდა ვყადონ
 რეგნი ხველენების დამყინებას, სინამდვილეში დრამატურ-

ვთუც ნაწარმოების ბედი შერიანად ჩვენს ხელშია.

სყენა ვანსაკვეთნი უნდო, ჩიუდ ამაჩიქშია, ჩოშის
ვმედი სურ სხვაა, ვიუნდ ვსედი წიგნისა, თუჩუა შიბანი
და ვანქმურემა რჩიქს ვჩიო აქეს.

შ ი ნ ა ა რ ს ი

1. ფიცი ოქცოშინის სოციალისტური რევოლუციის 40 წლისთავი და ქართული საბჭოთა თეატრი	2
2. საქართველოს თეატრალური სამოგაბროების პიენუში	7
3. ილია ჭავჭავაძე და ქართული პროფესიული თეატრის აღდგენა	10
4. "წინამუნი" გონის თეატრი	15
5. თეატრალური სამოგაბროების ყრილობის წინ	22
<u>საქართველო თეატრალური სამოგაბროებაში</u>	
6. საქართველოს თეატრალური სამოგაბროების საქმიანობა .. 1957 წლის III და IV კვარტალში	25
<u>საქართველოს სსრ კულტურის სამინისტროში</u>	
7. სადგეპო რეპერტუარი	31
<u>შემოქმედების საღაშოები</u>	
8. მერი ნაკაშიძის შემოქმედების საღაშო	39
9. აკაკი მგვლიძის შემოქმედების საღაშო	41
10. შალვა ხონელის [გოგოლაშვილი] შემოქმედების საღაშო	42
11. ვასო აბაშიძის სახელობის მუსიკალური კომპოზიციის ახალგაზრდა მსახიობების შემოქმედების საღაშო	47
12. გ. ერისთავის სახელობის გონის სახელმწიფო თეატრის მსახიობების ვლადიმერ ყუბანიანიშვილის და გივი ყიყუიშვილის შემოქმედების გზა	49
13. საქართველოს თეატრალური სამოგაბროების მიერ ჩაცა- ნებული კონკურსის შედეგები	55
14. ბენცოდე ბრეხტი	60
15. ამრები თეატრალური ხელოვნების შესახებ	66

